

Zriaďovateľ:
**Trnavský
samosprávny
kraj**

**Domov sociálnych služieb
pre deti a dospelých**
Rohov 27, 906 04 Rohov

Výročná správa za rok 2017

máj 2018

Spracoval : kolektív zamestnancov DSS Rohov

Úvod k Výročnej správe DSS Rohov za rok 2017

Zameranie Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých v Rohove

Zriaďovateľom Domova sociálnych služieb v Rohove (ďalej DSS) je Trnavský samosprávny kraj v súlade s § 21-23 zákona NR SR č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov, Zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, § 112i zákona NR SR č. 453/2003 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V DSS Rohov poskytuje **celoročná pobytová forma sociálnej služby** občanom so zdravotným postihnutím, ktorým sú telesné postihnutie, duševné poruchy a poruchy správania alebo zmyslové postihnutie alebo kombinácie postihnutí.

Predmetom činnosti DSS Rohov je poskytovanie celoročnej pobytovej sociálnej služby v rozsahu ustanovenia § 38 a odľahčovacej služby v rozsahu ustanovenia § 54 zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov a noviel (ďalej Zákon o sociálnych službách).

Ciele a spôsoby poskytovania sociálnej služby v DSS Rohov sú zadefinované v Smernici DSS Rohov č. 17/2011, v ktorej je vyšpecifikované poslanie DSS Rohov, vymedzuje rozsah poskytovaných služieb, cieľovú skupinu, stanovuje hlavné ciele DSS Rohov v oblasti poskytovania sociálnych služieb, vytyčuje dlhodobé a krátkodobé ciele, a striktne vymedzuje pravidlá na ochranu prijímateľov sociálnej služby (ďalej PSS) DSS Rohov pred predsudkami a negatívnymi hodnoteniami.

DSS Rohov nie je prispôsobený na poskytovanie sociálnej služby PSS, ktoré si vyžadujú zvýšený psychiatrický dohľad na uzatvorenom oddelení alebo PSS s nadmernou agresivitou.

DSS Rohov neposkytuje sociálnu službu PSS, ktorí boli obvinení a pre ich duševný stav im bolo právoplatným rozhodnutím súdu uložené ochranné opatrenie (ochranné liečenie, ochranná výchova, ochranný dohľad alebo umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave). Zákaz poskytovania sociálnej služby takýmto osobám sa vzťahuje na celú dobu vykonávania ochranného opatrenia (§61 ods.3).

V DSS Rohov je možné poskytovať starostlivosť PSS s :

- duševnými poruchami a poruchami správania
- telesným postihnutím a duševnými poruchami a poruchami správania
- telesným postihnutím alebo duševnými poruchami a poruchami správania, ktoré sú zároveň zmyslovo postihnuté

Poskytované služby v DSS Rohov

A. Sociálna služba celoročnou pobytovou formou (§ 38)

V zmysle Zákona o sociálnych službách , § 38 sa v DSS Rohov poskytuje sociálna služba celoročnou pobytovou formou.

V DSS Rohov sa:

- a) poskytuje :
 1. pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
 2. sociálne poradenstvo
 3. sociálna rehabilitácia
 4. ubytovanie
 5. stravovanie
 6. upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva
- b) zabezpečuje :
 1. pracovná terapia
 2. záujmová činnosť
 3. ošetrovateľská starostlivosť
- c) utvárajú podmienky na :
 1. vzdelávanie
 2. úschovu cenných vecí

B. Odl'ahčovacia služba (§ 54)

V DSS Rohov sa v prípade kapacitných možností (počas dovolení PSS v celoročnej pobytovej forme) poskytuje odl'ahčovacia služba v súlade s § 54 Zákona o sociálnych službách.

Vnútorňa organizácia a organizačné útvary DSS Rohov

DSS Rohov sa vnútorne člení na tieto úseky :

A. Úsek starostlivosti o prijímateľa sociálnej služby:

1. oddelenie zdravotnej starostlivosti
 - a) ošetrovateľské činnosti
 - b) opatrovateľské činnosti
2. oddelenie terapií , výchovných činností a sociálnej rehabilitácie

B. Úsek THP a obslužných činností

1. oddelenie účtovníckej agendy
2. oddelenie sociálnej agendy
3. oddelenie obslužných činností

Počet zamestnancov k 31.12.2017 : 72

Činnosť DSS Rohov na úseku starostlivosti o prijímateľa sociálnej služby

DSS Rohov v súlade s poskytovaním komplexnej sociálnej starostlivosti zabezpečuje nasledovné činnosti na jednotlivých úsekoch:

A. Úsek starostlivosti o prijímateľa sociálnej služby :

- realizovanie individuálneho plánu z pohľadu zachovania a udržania zdravia občanov a poskytovania úkonov nahrádzajúcich samoobsluhu vrátane organizovania a prípravy preventívnych prehliadok, odborných vyšetrení a vedenia predpísanej dokumentácie
- v prípade PSS s ťažkým zdravotným postihnutím spolupodieľanie sa na programe sociálnej rehabilitácie, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou individuálneho plánu PSS
- dohliadanie na dodržiavanie ľudských práv PSS
- striktné dodržiavanie používania telesného a netelesného obmedzenia PSS len v prípade, ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie PSS alebo iných osôb
- vedenie registra telesných a netelesných obmedzení PSS a všetkých náležitostí, týkajúcich sa telesného a netelesného obmedzenia v súlade s § 10 Zákona NR SR č. 448/2008 Z.z.
- aktívne poskytovanie a zabezpečovanie všestrannej starostlivosti o uspokojenie bio-psycho- sociálnych a duchovných potrieb PSS v DSS v súlade s koncepciou a najnovšími poznatkami z ošetrovateľstva

Úsek starostlivosti o klienta sa člení na dve oddelenia :

1. oddelenie zdravotnej starostlivosti

- a) ošetrovateľské činnosti
- b) opatrovateľské činnosti

2. oddelenie terapií , výchovných činností a sociálnej rehabilitácie

1. oddelenie zdravotnej starostlivosti

- Zabezpečuje aktívne poskytovanie a zabezpečovanie všestrannej starostlivosti o uspokojenie bio- psycho- sociálnych a duchovných potrieb PSS v DSS v súlade s koncepciou a najnovšími poznatkami z ošetrovateľstva

- za činnosť oddelenia zdravotnej starostlivosti zodpovedá hlavná sestra

a) ošetrovateľské činnosti v súlade so Zákonom NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, § 22, v znení neskorších predpisov a noviel

- koordinuje staničná sestra

Obsah pracovnej činnosti :

Samostatná odborná práca pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti metódou ošetrovateľského procesu a realizácia odborných ošetrovateľských výkonov v zariadení sociálnych služieb a v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávané sestrou so špecializáciou.

b) opatrovateľské činnosti

- koordinuje hlavná sestra

Obsah pracovnej činnosti :

Vykonávanie opatrovateľskej služby pre občanov, deti a mladých dospelých v zariadení sociálnych služieb alebo v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

2. oddelenie terapií , výchovy a sociálnej rehabilitácie

- koordinuje vedúca terapeutka

Obsah pracovnej činnosti :

Vykonávanie sociálnej terapie pre občanov, deti a mladých dospelých v zariadení sociálnych služieb alebo v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Vykonávanie odborných terapeutických činností pre občana, dieťa a mladého dospelého.

OBSAH

Úvod k Výročnej správe DSS Rohov za rok 2017

Časť A : Finančná správa	8
Časť B : Vyhodnotenie práce oddelenia zdravotnej starostlivosti	17
Časť C : Vyhodnotenie práce na oddelení terapií, výchovy a sociálnej rehabilitácie	27
Vyhodnotenie plánu hlavných úloh	28
Vyhodnotenie činnosti Arteterapie	33
Vyhodnotenie činnosti Ergoterapie	35
Vyhodnotenie činnosti Dramatoterapie	36
Vyhodnotenie činnosti dielne Tkanie a ručné práce	40
Vyhodnotenie činnosti v Multisenzorickej miestnosti	41
Vyhodnotenie psychomotorických aktivít na oddeleniach 1 – 10	44
Časť D : Fotodokumentácia	90

Časť A : FINANČNÁ SPRÁVA

Poznámky k 31.12.2017

Všeobecné údaje

Identifikačné údaje účtovnej jednotky a informácie o činnosti účtovnej jednotky

Názov účtovnej jednotky	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých v Rohove
Sídlo účtovnej jednotky	Rohov č. 27
Dátum založenia/zriadenia	1.1.2004
Spôsob založenia/zriadenia	Rozhodnutie o zriaďovacej listine
Názov zriaďovateľa	Trnavský samosprávny kraj
Sídlo zriaďovateľa	Starohájska 10, 917 01 Trnava
IČO	00655546
DIČ	2021043959
Hlavná činnosť účtovnej jednotky	Sociálne služby - pobytová forma
Právny dôvod na zostavenie účtovnej závierky	☒ riadna ☐ mimoriadna
Iné všeobecné údaje	Kapacita 120 prijímateľov sociálnej služby

Informácie o vedúcich predstaviteľoch a o organizačnej štruktúre účtovnej jednotky

Štatutárny orgán /meno a priezvisko/	PhDr. Monika Knezovičová, PhD.
Zástupca štatutárneho orgánu /meno a priezvisko/	Mgr. Anna Juračková
Priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný za rok 2017	68,5
Evidenčný počet zamestnancov vo fyzický osobách k 31.12.2017	67
Počet riadiacich zamestnancov	6

Čl. II

Informácie o účtovných zásadách a účtovných metódach

1.Účtovná závierka je zostavená za predpokladu ďalšieho nepretržitého pokračovania a nezmenenej činnosti UJ .

2.Zmeny v účtovných metódach a zásadách oproti predchádzajúcemu obdobiu neboli vykonané žiadne.

3.Spôsob ocenenia jednotlivých položiek

Položky	Spôsob oceňovania
a) dlhodobý nehmotný majetok nakupovaný	obstarávacou cenou (v UJ sa nevyskytol)
b) dlhodobý nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou	vlastnými nákladmi (v UJ sa nevyskytol)
c) dlhodobý hmotný majetok nakupovaný	obstarávacou cenou
d) dlhodobý hmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou	vlastnými nákladmi(v UJ sa nevyskytol)
e) dlhodobý nehmotný majetok a dlhodobý hmotný majetok získaný bezodplatne	Reálnou hodnotou (v UJ sa nevyskytol)
f) dlhodobý finančný majetok	obstarávacou cenou(v UJ sa nevyskytol)
g) zásoby nakupované	obstarávacou cenou
h) zásoby vytvorené vlastnou činnosťou	vlastnými nákladmi(v UJ sa nevyskytol)
i) zásoby získané bezodplatne	Reálnou hodnotou
j) pohľadávky	menovitou hodnotou
k) krátkodobý finančný majetok	menovitou hodnotou(v UJ sa nevyskytol)
l) časové rozlíšenie na strane aktív	náklady budúcich období a príjmy budúcich období sa vykazujú vo výške, ktorá je potrebná na dodržanie zásady vecnej a časovej súvislosti s účtovným obdobím.
m) záväzky, vrátane dlhopisov, pôžičiek a úverov	menovitou hodnotou
n) rezervy	oceňujú sa v očakávanej výške záväzku
o) časové rozlíšenie na strane pasív	výdavky budúcich období a výnosy budúcich období sa vykazujú vo výške, ktorá je potrebná na dodržanie zásady vecnej a časovej súvislosti s účtovným obdobím.
p) deriváty pri nadobudnutí	obstarávacou cenou(v UJ sa nevyskytol)

4. Podstata odpisovania dlhodobého nehmotného a dlhodobého hmotného majetku

Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku sú stanovené tak, že sa vychádza z predpokladanej doby jeho užívania a predpokladaného priebehu jeho opotrebenia. Odpisovať sa začína odo dňa jeho zaradenia do používania. Účtovné odpisy sa zaokrúhľujú na dve desatinné miesta. Metóda odpisovania sa používa lineárna. Predpokladaná doba užívania a odpisové sadzby sú stanovené takto:

Odpisová skupina	Doba odpisovania v rokoch	Ročná odpisová sadzba
1	4	1/4
2	6	1/6
3	8	1/8
4	12	1/12
5	20	1/20
55	neodpisované	
6	40	1/40
66	2	1/2
7	50	1/50

Drobný hmotný majetok od 0,01 Eur do 1700 €, ktorý podľa rozhodnutia účtovnej jednotky nie je dlhodobým hmotným majetkom sa účtuje ako zásoby.

Čl. III

Informácie o údajoch na strane aktív súvahy

Neobežný majetok

Dlhodobý nehmotný a dlhodobý hmotný majetok

Dlhodobý nehmotný majetok účtovná jednotka neeviduje.

UJ nevlastní žiadny majetok. V evidencii má dlhodobý hmotný majetok, ktorý jej bol zverený do správy od zriaďovateľa. V roku 2017 organizácia zaznamenala zvýšenie hodnoty dlhodobého hmotného majetku v celkovej sume 16 580,15€ . Zvýšenie hodnoty dlhodobého hmotného majetku vzniklo v dôsledku rekonštrukcie trasy, ktoré bolo financované z kapitálových výdavkov. Zároveň prišlo k zvýšeniu obstarávacej ceny pozemkov o 23,63 €.

Obežný majetok

Zásoby

Účtovná jednotka evidovala k 1.1.2017 zásoby v celkovej hodnote 26 178,79€, v priebehu účtovného obdobia zaznamenala prírastky vo výške 183 937,30€ a úbytky 166 754,98€, najvyšší pohyb bol na sklade potravín. Konečný stav zásob k 31.12.2017 sa v porovnaní s rokom 2016 zvýšil o 17 182,32€.

Pohľadávky

Účtovná jednotka evidovala ku koncu účtovného obdobia 2017 pohľadávky v celkovej sume 74 878,71€, k 31.12.2017 86 710,35€. Z uvedenej čiastky predstavuje suma 566,80€ pohľadávky v lehote splatnosti za stravu zamestnancov, 1 952,80 za dodávku tepelnej energie za rok 2017. Vo výške 84 190,75€ evidujeme pohľadávky za poskytnutú sociálnu službu prijímateľom sociálnej služby.

V priebehu účtovného obdobia boli splatené pohľadávky z predchádzajúcich rokov v celkovej sume 33 008,34€, z toho za poskytnutú sociálnu službu v sume 28 697,53€. V aktuálnom UO vznikli UJ nové pohľadávky v celkovej výške 44 839,98€.

Čl. IV

Informácie o údajoch na strane pasív súvahy

1. Vlastné imanie

1.1 Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov (428) – obsahuje operácie vzťahujúce sa k prechodu na aktuálne účtovníctvo k 1.1.2008 a presuny výsledkov hospodárenia za roky 2008-20016. V roku 2017 bol vykonaný presun VH z roku 2016 v sume 4 816,03€.

1.2 Za bežné účtovné obdobie bol rozdielom výnosom a nákladov dosiahnutý kladný výsledok hospodárenia vo výške 15 999,24€.

2. Záväzky

Rezervy

UJ v roku 2017 rezervy netvorila žiadne.

Záväzky

K 31. decembru bežného UO má UJ záväzky v celkovej sume 167 823,85€, z toho 14 484,54€ dlhodobé a 182 308,39€ krátkodobé záväzky. V rámci dlhodobých vykazuje 7 453,27€ na účte 472 zo sociálneho fondu. Ku koncu OU 2017 sme evidovali na účte 379 – ostatné záväzky, zádržné od dodávateľa stavby „Rekonštrukcia a dostavba budovy administratívy“ čiastku 2 444,15€ a 4 587,12€ - zádržné od dodávateľa stavebných prác – výmena okien na budove kaštieľa, ktoré im bude možné poukázať po uplynutí 60 mesačnej záručnej doby. V rámci krátkodobých záväzkov sú zahrnuté záväzky voči dodávateľom, zamestnancom, orgánom sociálneho a zdravotného poistenia, ostatné priame dane, transfery z účtu 372 a ostatné záväzky. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím UJ vykazuje zvýšenie záväzkov predovšetkým voči zamestnancom. Všetky vykázané záväzky sú v lehote splatnosti.

Časové rozlíšenie

Hodnota účtu „Časové rozlíšenie“ – 384-Výnosy budúcich období, ktoré sa počas celej doby odpisovania dlhodobého majetku postupne zúčtovaním rozpúšťajú do výnosov bežného účtovného obdobia v časovej a vecnej súvislosti so zaúčtovaním (účtovných) odpisov majetku, na obstaranie ktorého bola dotácia poskytnutá, sa zmenila v dôsledku vyššie

uvedených operácií z majetku nadobudnutého z transferov ŠR o 616,32€ a od subjektov mimo verejnej správy o 662,04€. Na uvedenom účte bolo zaznamenané prijatie finančného daru od subjektov mimo verejnej správy v sume 300,00€. Vecné dary boli použité v hodnote 891,94€.

Čl. V

Informácia o nákladoch a výnosoch

Za vykazované UO účtovná jednotka vykázala náklady v celkovej sume 1 547 432,15€ a výnosy vo výške 1 563 431,93€, čo je rozdiel v prospech výnosov o 15 999,78€. V kategórii nákladov je najvyššia čiastka vykázaná na mzdových nákladoch 633 830,76€ a k tomu prislúchajúcich odvodoch do poisťných fondov vrátane príspevku zamestnávateľa na ostatné sociálne poistenie 221 000,02€. V rámci tovarov najvyššiu nákladovú položku predstavujú potraviny 127 227,08€, z energií - tepelná energia 57 373,15€, elektrická energia 19 203,51€, plyn 3 774,85€. Náklady na údržbu budov, strojov a zariadení sú v celkovej sume 19 737,60€.

Hlavnou položkou výnosov, ak by sme nezobrali do úvahy výnosy z bežných transferov, ktoré boli vo výške 1 169 404€ , sú tržby z predaja služieb, táto položka predstavuje čiastku 334 040,00€, čo je oproti celkovým výnosom viac ako 28% .

Ekonomicky oprávnené náklady na jedného PSS za kalendárny rok 2017 sú 10 244,31€, čo je v prepočte na jeden mesiac 853,69€.

Čl. VI

Informácia o údajoch na podsúvahových účtoch

Na podsúvahových účtoch eviduje účtovná jednotka drobný majetok, ktorý nadobúda v obstarávacej cene od 0,01€ až do 1.700€. K 31.12.2017 bola hodnota tohto majetku 222 506,23€, z toho je v kategórii drobného hmotného majetku v OTE evidencii majetok v hodnote 22 937,67€ a v obstarávacej cene od 16.60€ do 1.700€ je evidovaný majetok v celkovej hodnote 199 568,56€.

Okrem uvedeného je na podsúvahových účtoch vykazovaný finančný stav na vkladových účtoch a vkladných knižkách PSS.

Čl. VII

Informácia o rozpočte a hodnotenie plnenia rozpočtu

Účtovná jednotka mala stanovený rozpočet na rok 2017 nasledovne:

1. Príjmy bežného rozpočtu

200 nedaňové príjmy

Schválený rozpočet 304 600€, po úpravách 334 000€ , skutočnosť za bežné UO 334 040€ , skutočnosť za bezprostredne predchádzajúce UO bola 331 233,90€,

2. Výdavky rozpočtu

a) 600 bežné výdavky

Schválený rozpočet 1 062 057€, rozpočet po úpravách 1 179 404€, rozpočtové prostriedky boli vyčerpané na 100%, skutočnosť za bezprostredne predchádzajúce UO 1 177 397€. V rámci bežných výdavkov bola čerpaná dotácia zo ŠR vo výške 10 tis. EUR na nákup polohovateľných postelí s príslušenstvom.

b) 700 kapitálové výdavky

Pôvodne bol stanovený rozpočet KV 100 tis EUR, viacerými úpravami bola stanovená výška tohto rozpočtu na 198 600€. Čerpanie bolo v sume 82 110,72€, z toho 16 556,52€ bolo použitých na „Rekonštrukciu terasy“ a 65 554,20€ na „Rekonštrukciu elektroinštalácie v budove kaštieľa DSS“.

Čl. VIII

Informácie o skutočnostiach, ktoré nastali po dni ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka do dňa zostavenia účtovnej závierky

Popis skutočností: - nenastali žiadne významné skutočnosti.

Zoznam použitých skratiek:

PSS – prijímateľ sociálnej služby

IČO - identifikačné číslo organizácie

DIČ - daňové identifikačné číslo

UJ - účtovná jednotka

DSS - domov sociálnych služieb

UO - účtovné obdobie,

ŠR - štátny rozpočet

VH – výsledok hospodárenia

KV - kapitálové výdavky

**Kompletná účtovná závierka za rok 2017 je zverejnená v Registri účtovných závierok
na webovom sídle Ministerstva financií SR.**

Spracovala: Mgr. Anna Juračková

**ČASŤ B : VYHODNOTENIE ČINNOSTI ODDELENIA
ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOST**

VYHODNOTENIE PRÁCE ODDELENIA ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI ZA ROK 2017

Vyhodnotenie práce oddelenia zdravotnej starostlivosti

V Domove sociálnych služieb v Rohove bolo k 31.12.2017 umiestnených 115 prijímateľov sociálnej služby (ďalej PSS). Z toho je jeden PSS vo veku do 18 rokov, ostatní 114 PSS sú nad 18 rokov.

Úsek starostlivosti o PSS je rozdelený na oddelenie zdravotnej starostlivosti a oddelenie terapií, výchovy a sociálnej rehabilitácie. Obe tieto oddelenia úzko spolupracujú.

Oddelenie zdravotnej starostlivosti (ďalej OZS) vedie hlavná sestra. Rozdeľuje sa na :

1. ošetrovateľské činnosti, ktoré vykonáva staničná sestra a sestry špecialistky
2. opatrovateľské činnosti, ktoré vykonávajú opatrovateľky, sanitárky a zdravotné asistentky.

Na oddelení zdravotnej starostlivosti k 31.12.2017 zabezpečovalo ošetrovateľskú a opatrovateľskú starostlivosť spolu 38 zamestnancov.

- 1 hlavná sestra
- 1 staničná sestra
- 7 sestier so špecializáciou
- 2 zdravotné asistentky
- 13 sanitárov
- 14 opatrovateľiek

Každý z týchto zamestnancov spĺňa kvalifikačné predpoklady, v súlade s platnou legislatívou SR, ktoré vymedzuje Dodatok č. 1 k Smernici DSS Rohov č. 23/2011: Organizačný poriadok, v súlade so Smernicou DSS Rohov č. 2/2012: Platový poriadok.

K 31.12.2017 sme mali 4 neobsadené pracovné pozície, z toho 2 sestry a 2 opatrovateľky. V priebehu roka 2017 odišla 1 opatrovateľka na materskú dovolenku a 2 sestry so špecializáciou ukončili pracovný pomer. K 31.12.2017 ukončila pracovný pomer ďalšia opatrovateľka.

Spolupráca oddelenia zdravotnej starostlivosti a oddelenia terapií, výchovy a sociálnej rehabilitácie

Oba úseky spolupracovali od pondelka do piatka podľa harmonogramov, čím sa podieľali na rozvoji sociálnych zručností PSS. Ďalej spolupracovali na tvorbe, realizácii a vedení záznamov v individuálnych plánoch.

Zamestnanci oddelenia zdravotnej starostlivosti a oddelenia terapií sa navzájom dopĺňali, ich spolupráca je veľmi dôležitá a na dobrej úrovni.

Spolupráca s príbuznými PSS

Počas veľkonočných sviatkov bolo doma 19 PSS a počas vianočných sviatkov bolo doma 24 PSS, v rozpätí od päť do dvadsať dní. Okrem toho chodili PSS na návštevy do rodín priebežne počas roka tak, ako o to požiadali príbuzní. Celkovo bolo na dovolenke v rodine 32 PSS, spolu 1403 dní.

V prípade, že prišli príbuzní na návštevu do zariadenia, mali k dispozícii priestory oddelenia, spoločenskú sálu a priestory priľahlého parku.

Ďalej sa príbuzní informovali na zdravotný stav svojich detí, prípadne súrodencov telefonicky a taktiež hlavná sestra informovala telefonicky príbuzných v prípade zhoršenia zdravotného stavu PSS.

O telefonátoch a návštevách sú vedené záznamy v programe CYGNUS.

Stravovacia komisia

V roku 2017 bolo 11 zasadnutí stravovacej komisie. Na týchto zasadnutiach sa zúčastňovali členovia stravovacej komisie, ktorých menovala riaditeľka DSS a prizvaná je aj vedúca stravovacej prevádzky. Členmi stravovacej komisie sú hlavná sestra, 1 sestra špecialistka, hlavná kuchárka a 2 PSS. Z každého zasadnutia stravovacej komisie je písomný záznam.

Nadštandardné služby poskytované PSS DSS Rohov

V roku 2017 využili PSS DSS 4x kadernícke a 4x pedikérske služby, ktoré im boli poskytnuté priamo v zariadení DSS. Masérka prichádzala do zariadenia 1 - 2 x do mesiaca a poskytovala svoje služby podľa harmonogramu 73 PSS.

Kadernícke, pedikérske a masérske služby boli PSS poskytované externými dodávateľmi služieb.

Vzdelávanie zamestnancov oddelenia zdravotnej starostlivosti (ZOZS)

Sestry špecialistky sa individuálne zúčastňovali vzdelávacích aktivít v rámci sústavného vzdelávania, ktoré im vyplýva zo Zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkov, stavovských organizácií v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§42).

V roku 2017 sa sestry zúčastnili na šiestich vzdelávacích aktivitách. Za pasívnu, ale aj aktívnu účasť získali kredity v zmysle ustanovení vyhlášky MZ SR č. 366/2005 Z. z. o kritériách a spôsobe hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. Za aktívnu účasť na odbornom seminári na okresnej úrovni v Skalici, získali po 10 kreditov 2 sestry, ktoré vypracovali a prezentovali témy: Komplexná ošetrovateľská starostlivosť o pacienta so schizofréniou a Komunikácia v ošetrovatelstve.

Všetci zamestnanci sa vzdelávali 1 x mesačne v rámci pracovných porád, ktorých súčasťou bola vždy aj odborná téma, zameraná na podmienky kvality sociálnej služby a témy zamerané na zdravotnú tematiku, týkajúcu sa hlavne ochorení našich PSS.

26 ZOZS sa zúčastnilo školiacej akcie, ktorá sa konala priamo v DSS Rohov. Témou bola rehabilitácia a polohovanie PSS v podmienkach DSS, ktorú teoreticky i prakticky prezentoval fyzioterapeut Bc. Zoltán Kurucz. Druhou témou bola Starostlivosť o inkontinentného PSS, taktiež teoreticky, i s praktickou ukážkou, pod vedením PhDr. Zuzany Velickej.

Vzdelávanie zamestnancov oddelenia zdravotnej starostlivosti (ZOZS)

Všetci zamestnanci sa vzdelávali v rámci pracovných porád, ktorých súčasťou bola vždy aj odborná téma, zameraná na podmienky kvality sociálnej služby a témy zamerané na zdravotnú tematiku, týkajúcu sa hlavne ochorení našich PSS.

Supervízia

37 pracovníčok oddelenia zdravotnej starostlivosti absolvovalo v priebehu roka 2017 skupinové supervízne stretnutie pod vedením prof. PhDr. ThDr. Andreja Máteľa, PhD. Jedna pracovníčka ZOZS sa v roku 2017 supervízie nezúčastnila, z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti.

Vzdelávacie potreby zamestnancov

ZOZS si stanovili oblasti, v ktorých by mali záujem vzdelávať sa, prípadne si svoje vedomosti prehĺbovať. Ide napr. o vzdelávanie v oblasti komunikačných zručností, ďalej zdravotná a sociálna starostlivosť a starostlivosť o postihnutých, a starých ľudí.

Niektoré vzdelávacie potreby boli naplnené, niektoré len čiastočne. Sestry vypracovali odborné témy, ktoré súviseli aj so vzdelávacími potrebami ZOZS a boli k dispozícii v ošetrovni. Dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd, ktoré úzko súvisia s podmienkami kvality poskytovania sociálnej služby si pripomínali ZOZS denne, pri krátkych denných stretnutiach v ošetrovni, alebo priamo v praxi.

ZOZS absolvovali v roku 2017 celkovo 28 vzdelávacích aktivít.

Osobné ciele zamestnancov

ZOZS si stanovili na začiatku roka 2017 osobné ciele. Pri stanovení cieľov prejavili svoju kreativitu, nadšenie a ochotu vytvoriť niečo nové pre skvalitnenie života našich PSS, aj napriek tomu, že tieto ciele nevyplývajú z pracovnej náplne. V roku 2017 ZOZS absolvovali s PSS spoločné nákupy v Senici spojené s posedením pri káve, výlety do Litmanovej a Červeného Kláštora zorganizovaný sestrou a sanitárkou, návštevy v rodinách ZOZS, návštevy svätej omše v Senici a v Šaštíne s opatrovateľkou a iné.

Vyhodnotenie práce úseku opatrovateľskej starostlivosti

Na úseku opatrovateľskej starostlivosti o PSS pracujú opatrovateľky, sanitárky, zdravotné asistentky, ktoré sú v priamej starostlivosti o PSS so zdravotným postihnutím, akým sú telesné postihnutia, duševné poruchy, poruchy správania, alebo kombinácie postihnutí. Priemerný počet PSS na jednu pracovníčku v dennej službe je 12.

Opatrovateľky, sanitárky a zdravotné asistentky sú priradené na jednotlivé oddelenia. PSS poskytovali celodennú opatrovateľskú starostlivosť, týkajúcu sa hygienickej starostlivosti, stravovania, komunikácie a voľnočasových aktivít. Okrem toho mali opatrovateľky pridelené kompetencie ohľadom zabezpečovania bielizne a kozmetiky pre PSS v spolupráci so sociálnou pracovníčkou a zodpovednosť za hmotný majetok na oddelení. Nakoľko sú opatrovateľky, sanitárky a zdravotné asistentky s PSS v celodennom kontakte, ich úlohou je aj sledovanie zdravotného stavu PSS. Ak spozorovali u PSS zmeny či už v somatickom, alebo

psychickom stave, oznámili to sestram špecialistkám, prípadne staničnej sestre, alebo hlavnej sestre, ktoré stav posúdili a p. p. zabezpečili vyšetrenie lekárom. Sestry a opatrovatel'ky spolu úzko spolupracovali.

Opatrovateľky, sanitárky a zdravotné asistentky sa podieľali na procese tvorby a plnenia individuálnych plánov PSS. Zaznamenávali do nich základné denné činnosti, ktoré vykonávali počas pracovnej doby a ktoré sa týkajú starostlivosti o PSS. Kľúčové pracovníčky v spolupráci s terapeutkami a PSS stanovili osobné ciele PSS a individuálne ich vyhodnocovali.

Opatrovateľky, sanitárky a zdravotné asistentky pri všetkých opatrovateľských činnostiach postupovali podľa Smernice DSS Rohov č. 6 / 2011: Metodika pracovných postupov opatrovateľskej starostlivosti, ktoré súvisia s poskytovaním sociálnej služby v DSS Rohov.

Snahou všetkých pracovníčok opatrovateľského úseku je viesť PSS k samostatnosti pri bežných denných činnostiach a pomáhať im nadobúdať schopnosť k adekvátnejšiemu zvládaniu životných a sociálnych problémov.

Vyhodnotenie práce úseku ošetrovateľskej starostlivosti

Ošetrovateľskú starostlivosť zabezpečovali v roku 2017 1 hlavná sestra, 1 staničná sestra a 8 sestier so špecializáciou v komunitnom, alebo psychiatrickom ošetrovatel'stve.

Sestry vykonávali ošetrovateľskú starostlivosť na základe ordinácií lekára, požiadaviek PSS, vlastného pozorovania a pozorovania opatrovateliek. Spolupráca sestier s opatrovatel'kami, ale aj ostatným personálom je veľmi dôležitá z hľadiska pozorovania PSS a včasného odhalenia choroby, nakoľko mnohé PSS, vzhľadom na svoje mentálne postihnutie, nie sú schopné upozorniť na zmeny vo svojom zdravotnom stave. Na základe zistených zmien v zdravotnom stave, sestry informovali staničnú, alebo hlavnú sestru, ktoré následne konzultovali stav PSS s ošetrojúcim lekárom.

Sestry viedli o svojej práci denné záznamy a priebežne ich potom spracovávali v ošetrovateľskej dokumentácii PSS.

Hlavná a staničná sestra pracujú v programe Cygnus, do ktorého zaznamenávajú mimoriadne udalosti ohľadom zdravotného stavu PSS, preventívne prehliadky a všetky ostatné vyšetrenia, taktiež konzultácie ohľadom zdravotného stavu PSS s lekármi. Ďalej sa z ošetrovateľských intervencií do CYGNUSU zaznamenávali odbery a aplikácie injekcií.

Tento program poskytuje prehľad diagnóz PSS, liekov ktoré užívajú a vytvorenie objednávok liekov, tlačivá na hodnotenie rizika pádu, neuromentálny index, Barthelov index, riziko vzniku dekubitov, ošetrovateľskú anamnézu a iné.

Sesterské intervencie v roku 2017

1. Príprava a podávanie liekov per os denne 111 PSS podľa ordinácie psychiatra, neurológa, praktického lekára a ďalších lekárov špecialistov.
2. Ošetrovanie kožných defektov denne dvom PSS.
3. Asistencia lekárom pri vyšetreniach priamo v zariadení.
4. Telefonické konzultácie p.p.
5. Krvný tlak sa meral 20 PSS, ktoré sa liečia na hypertenziu pravidelne jedenkrát do týždňa, ďalším PSS sa meral tlak v prípade nevoľnosti, na základe posúdenia sestrou, alebo na doporučenie psychiatrickej lekárky, vzhľadom na psychiatrickú liečbu.
6. Bolo vykonaných 113 odberov krvi, 13 odberov moča, 3x výter z nosa, 2x výter z rekta, 1x výter z hrdla.
7. Meranie hladiny cukru v krvi glukomerom – malý glykemický profil sa robil piatim PSS, pravidelne jedenkrát do týždňa .
8. Mesačne sa aplikovalo priemerne 30 depotných injekcií.
9. Sestry vykonali 113 PSS očkovanie proti chrípke podľa ordinácie lekára, očkovacou látkou Influvac.
10. Jednej PSS staničná sestra vykonala výmenu permanentného katétra 4x.
11. U jednej PSS po NCMP sestry kontinuálne sledovali jej klinický stav. Každé dve hodiny ju polohovali, p. p. odsávali, 1x denne merali krvný tlak, pulz a telesnú teplotu, zaznamenávali príjem tekutín a stravy, ktoré prijíma cez perkutánnu endoskopickú gastrostómiu.
12. Výmenu stomického setu s následnou toaletou pri stómiách vykonávali sestry u jednej PSS viackrát denne p. p.
13. Čistenie a dezinfekcia tracheálnej kanyly a odsávanie PSS viackrát denne p. p .
14. Sestry pravidelne 1-2x do týždňa zastrešovali celodennú opatrovateľskú starostlivosť na ktoromkoľvek oddelení pre nedostatok opatrovateľiek, z dôvodu dovoleniek, alebo PN.
15. Na základe Smernice DSS č. 6/2013: Pravidlá pre vybavenie lekárničiek prvej pomoci a ich dopĺňanie, staničná sestra vykonala v roku 2017 2x kontrolu lekárničiek na všetkých pracovných úsekoch.

16. Hlavná sestra spolu so staničnou sestrou a službukonajúcimi sestrami vykonávala 1x do mesiaca kontrolu liekov patriacich medzi omamné a psychotropné látky a kontrolu náhodne vybraných 10 druhov liekov. O týchto kontrolách sú urobené záznamy, ktoré sú uložené za aktuálny rok pri liekoch a na konci roka sa založia k Smernici o uskladnení liekov a zaobchádzaní s liekmi v ošetrovni.
17. Sestry podľa doporučenia lekára spolupracovali s ADOS, či už pri rehabilitácii PSS, ošetrovaní a zavádzaní infúzií.

Ostatné činnosti a odborné výkony, ktoré sestry robili, vyplývajú denne z náplne a harmonogramu práce, taktiež z každodenného sledovania a náhle vzniknutých situácií a potrieb PSS.

Sestry pri všetkých intervenciách postupovali podľa Smernice DSS Rohov č. 19/2011: Metodika pracovných postupov ošetrovateľskej starostlivosti.

Prehľad hlavných diagnóz PSS :

Hlavné diagnózy	Počet PSS
mentálna retardácia ľahký, stredný alebo ťažký stupeň	111
autizmus, alebo autistické rysy	8
schizofrénia, alebo nešpecifikovaná schizofrénia	6
epilepsia	33
DMO	22
Downov syndróm	5
nevidiace	3
nepočujúce	3
nevidiaca a nepočujúca	1
diabetes melitus	5
celiakia	1
ulcerózna kolitída	1
endokrinologické poruchy	13
psoriáza	3
hypertenzia	16
Hbs Ag ⁺	2
hemoroidy	2
Francescettiho syndróm	1
inkontinencia III. stupňa	61
inkontinencia II. stupňa	7

Spolupráca s lekármi

Lekári, ktorí poskytujú PSS DSS Rohov zdravotnú starostlivosť, prichádzali na požiadanie do zariadenia. Súčasťou ich starostlivosti sú preventívne prehliadky, očkovanie, kontrola nastavenej liečby, sledovanie zdravotného stavu a odporúčanie na odborné vyšetrenia, prípadne na hospitalizáciu. Dôležitou súčasťou je taktiež poradenská služba po telefóne.

- MUDr. Blažeková, lekárka pre deti a dorast, poskytuje starostlivosť 23 PSS do 29 rokov.
- MUDr. Častven, praktický lekár, poskytuje starostlivosť 92 PSS.
- MUDr. Oravcová, neurologička, sledovala a liečila PSS s epilepsiou a inkontinenciou.
- MUDr. Sečová, psychiatrická, navštevovala zariadenie pravidelne 1 krát do mesiaca.
- MUDr. Mikolajová, detská psychiatrická navštívila zariadenie 4x.
- MUDr. Orgoník, zubný lekár, poskytuje starostlivosť 112 PSS.
- MUDr. Grebeníčková, dermatologička, poskytuje zdravotnú starostlivosť všetkým PSS podľa potreby.
- MUDr. Vrancová, lekárka ORL, poskytuje pravidelnú starostlivosť štyrom PSS a jednému PSS, ktorý má tracheostomickú kanylu. V prípade potreby vyšetřila ktorúkoľvek PSS.
- MUDr. Krč a MUDr. Kovárová poskytujú PSS gynekologickú starostlivosť.
- MUDr. Gembeš, urológ, poskytuje pravidelnú starostlivosť dvom PSS.

Prehľad odborných ambulancií a počet vykonaných vyšetrení, ktoré absolvovali PSS DSS v roku 2017:

	Odborné vyšetrenie	Počet vyšetrených PSS
1	psychiatrická ambulancia	160
2	neurologická ambulancia	71
3	infekčná ambulancia	5
4	ORL ambulancia	8
5	endokrinologická ambulancia	14
6	kožná ambulancia	78

7	diabetologická ambulancia	6
8	alergologická ambulancia	3
9	urologická ambulancia	10
10	gastroenterologická ambulancia	4
11	interná ambulancia	6
12	reumatologická ambulancia	2
13	očná ambulancia	2
14	detská kardiológia	2
15	ambulancia anesteziológie a intenzívnej medicíny	3
16	gynekologická ambulancia	74
17	chirurgická ambulancia	6
18	zubná ambulancia	130
19	dentálna hygiena	2
20	ambulancia všeobecného lekára	179
21	ambulancia pre deti a dospelých	32
22	USG	41
23	CT	2
24	MMG	13
25	RTG	3
26	Hospitalizácie	7

Celkovo bolo s PSS absolvovaných 859 vyšetrení, z toho 246 vyšetrení bolo priamo v ambulanciách lekárov, či už v Senici, Skalici, Trnave alebo v Bratislave. Priamo v DSS lekári vykonali 613 vyšetrení. Jednalo sa hlavne o pravidelné návštevy a vyšetrenia všeobecného lekára podľa potrieb PSS, lekárske pre deti a dospelých, kožnej lekárky a taktiež psychiatrické a neurologické vyšetrenia. Pri týchto vyšetreniach asistovala lekárom staničná sestra DSS, hlavná sestra DSS, prípadne službukonajúca sestra špecialistka.

Spracovala: Mgr. Zuzana Vitteková

**ČASŤ C : VYHODNOTENIE ČINNOSTI ÚSEKU
TERAPIÍ, VÝCHOVY A SOCIÁLNEJ
REHABILITÁCIE**

Vyhodnotenie plánu hlavných úloh v Oddelení terapií, výchovy a sociálnej rehabilitácie za rok 2017

Január

- písanie vyhodnotení, práca sociálnych terapeutiek na vyhodnoteniach plánov
- terapeutickej činnosti, výchovy a sociálnej rehabilitácie za druhý polrok 2016,
- tvorba plánov na rok 2017,
- písanie vyhodnotení individuálnych plánov pre každú prijímateľku sociálnej služby
- (ďalej len PSS),
- doplnenie nových metodických postupov k terapiám,
- účasť PSS na terapiách podľa stanovených harmonogramov účasti,
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach - gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto
- mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

Február

- 14. 02. 2017 sa v priestoroch telocvične zariadenia uskutočnila fašiangová
- a Valentínska zábava spojená s občerstvením, akcie sa zúčastnili všetky mobilné
- a niektoré imobilné PSS,
- účasť PSS na terapiách podľa stanovených harmonogramov účasti,
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach - gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto
- mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

Marec

- 22. 03. 2017 Štrkovecká barónka v Galante - prehliadka umeleckej tvorivosti PSS
- zariadení sociálnych služieb Trnavského kraja v kategóriách tanečnej, hudobnej,
- výtvarnej a dramatickej. Účasť našich PSS a prezentácia v tanečnej kategórii (5 PSS + 1 doprovod) .
- priebežne výroba veľkonočných pozdravov pre rodičov, príbuzných a sponzorov,
- účasť PSS na terapiách podľa stanovených harmonogramov účasti,
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach - gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto
- mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe,

Apríl

- priebežne nácvik programu pre rodičov,

- účasť PSS na terapiách podľa stanovených harmonogramov účasti, s malými zmenami kvôli nácviku programu pre rodičov,
- 26. 04. 2017 športový deň v Pastuchove (3 PSS + 1 doprovod),
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach - gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto
- mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

Máj

- 26. 05. 2017 účasť PSS na firemnej akcii spoločnosti ADIENT pod názvom –
- športovo-zábavné podujatie s návštevou ZOO v Bratislave, tanečné vystúpenie PSS s choreografiou „Iná žena“,
- priebežne nácvik programu pre rodičov,
- účasť PSS na terapiách podľa stanoveného harmonogramov účasti, s malými zmenami kvôli nácviku programu pre rodičov,
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach - gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto
- mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

Jún

- 01. 06. 2017 účasť PSS na tradičnom dni športu, hier a zábavy v Topoľníkoch
- (3 PSS +1 doprovod),
- 02. 06. 2017 stretnutie s rodičmi PSS, informovanie prítomných rodičov o najnovších uskutočnených a pripravovaných zmenách v zariadení,
- vystúpenie PSS v programe, obed, občerstvenie a tanečná zábava v parku zariadenia „Garden party“,
- 03. 06. 2017 sa školenia Snoezelen s osobami s mentálnym a viacnásobným postihnutím“ zúčastnili tri terapeutky,
- 06. 06. 2017 Lat's Dance v Senici tanečné vystúpenie PSS pre seniorov,
- 09. 06. 2017 sa PSS zúčastnili Country hodov v Zavare (3 PSS + 1 doprovod),
- účasť PSS na terapiách podľa stanovených harmonogramov účasti,
- 15. 06. 2017 návšteva Praktickej školy v Senici a posedenie v kaviarni pri káve (8 PSS + 2 doprovod),
- 17. 06. 2017 deň detských radostí vo vojenskom technickom skúšobnom ústave na Záhorí – športová, kultúrno spoločenská akcia (15 PSS + 3 doprovod),
- 20. 06. 2017 PSS absolvovali turistický pochod na Dobrú vodu a Katarínku (9 PSS + 3 doprovod),
- 23. 06. 2017 športovo zábavný deň PSS v obci Osuské, spojený s občerstvením,

táborákom a diskotékou (5 PSS + 2 doprovod),

- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach - gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

Júl

- 03. 07. – 07. 07. 2017 - prvý turnus letného tábora v DS Svetluška v Kunove, (športového týždňa sa zúčastnili 4 PSS),
- 04. 07. 2017 – diskotéka v spoločenskej miestnosti zariadenia (všetky PSS, ktoré mali o tanec záujem),
- 10. 07. – 14. 07. 2017 - druhý turnus letného tábora v DS Svetluška v Kunove, (týždňa šikovných rúk sa zúčastnili 4 PSS),
- 07. – 21. 07. 2017 - tretí turnus letného tábora v DS Svetluška v Kunove, (indiánskeho týždňa sa zúčastnili 4 PSS),
- 24.- 28. 07. 2017 – týždenný pobyt v Zuberici – agroturistika pod Roháčmi (7PSS + 2 doprovod),
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach – gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

August

- 07. 08. – 11. 08. 2017 - štvrtý turnus letného tábora v DS Svetluška v Kunove, (Slovensko a EÚ týždňa sa zúčastnili 4 PSS),
- 08. - 08 2017 – účasť na jednodňovom výlete v Bojniciach – návšteva ZOO (30 PSS + 7 doprovod),
- 14. 08. – 18. 08. 2017 - piaty turnus letného tábora v DS Svetluška v Kunove, (rozprávkového týždňa sa zúčastnili 4 PSS).
- 15. 08. 2017 - diskotéka v telocvični zariadenia (všetky mobilné a niektoré imobilné PSS, ktoré mali o tanec záujem),
- 21. 08. – 25. 08. 2017 - šiesty turnus letného tábora v DS Svetluška v Kunove, (skautského týždňa sa zúčastnili 4 PSS),
- 25. 08. 2017 - Športovo zábavný deň, ktorý bol ukončený diskotékou na ihrisku (všetky mobilné a niektoré imobilné PSS, ktoré mali o aktivitu a tanec záujem),
- 28. 08. – 31. 08. 2017 – siedmi turnus letného tábora v DS Svetluška v Kunove, (týždňa hier, smiechu a tanca sa zúčastnili 4 PSS),
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach – gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

September

- 03. -10. 09. 2017 – týždenný pobyt pri mori v Chorvátsku - v oblasti Promajna (12 PSS + 4 doprovod),
- 06. 09. 2017 – návšteva DSS v Bojkovej – športové popoludnie s opekaním špekáčikov (6 PSS + 2 doprovod),
- 19. 09. 2017 – účasť PSS na vystúpení speváka A. Mikuška v telocvični nášho zariadenia spojeného s diskotékou (všetky mobilné a niektoré imobilné PSS, ktoré mali o tanec záujem),
- 28. 09. 2017 - účasť na kultúrnej akcii v KD Rohov – vystúpenie hercov z divadielka Portál, v divadelnom predstavení s názvom „O Martinkovi Klingáčovi“ (všetky mobilné a niektoré imobilné PSS),
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach – gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

Október

- 05. 10. 2017 – účasť PSS a vystúpenie so spevom, na kultúrnospoločenskej akcii pod názvom „Spievame na ľudovú nôtu“ v Sološnici, (6 PSS + 2 doprovod),
- 19. 10. 2017 – účasť na „Halloween diskotéke“ v telocvični, (všetky mobilné a niektoré imobilné PSS, ktoré mali o tanec záujem),
- priebežne – výroba pozdravov s vianočným a novoročným práním pre rodinných príslušníkov, blízkych a sponzorov,
- 26. 10. 2017 - Benefičný koncert v KD v Senici, organizovaný naším zariadením. Na koncerte so svojím programom vystúpili PSS zo zariadení Domovov sociálnych služieb Senického a Skalického okresu. Z nášho zariadenia sa akcie zúčastnilo 41 PSS, z toho 16 PSS vystúpilo v programe.
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach – gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

November

- 04. 11. 2017 – účasť našich PSS na voľbe predsedu a poslancov TTsK (13 PSS + 2 doprovod),
- 14. 11. 2017 - Spoločensko-priateľské stretnutie PSS zo zariadení sociálnych služieb v hoteli SAN v Holíči s tanečným vystúpením s názvom „Pomáda“. Témou programu stretnutia boli „ Retro hity “, (5 PSS + 2 doprovod),

- 14. 11. 2017 - účasť na benefičnom koncerte v Skalici so speváckym vystúpením našich PSS na ľudovú nôtu,
- oslava narodenín v jednotlivých oddeleniach – gratulovanie PSS, ktoré mali v tomto mesiaci narodeniny, rozdávanie darčiekov, posedenie pri občerstvení a hudbe.

December

- 01. 12. 2017 – účasť PSS na vianočnom večierku pre zamestnancov spoločnosti 101 Drogérie v kongresovom centre v Senici. PSS vystúpili s vianočným pásmom veršov, kolied a piesní. Posedeli pri občerstvení a zabávali sa spoločne s prítomnými zamestnancami. Za svoje účinkovanie si, ako každý rok, odniesli darčeky, (13 PSS + 3 doprovod),
- 06. 12. 2017 - privítanie Mikuláša, rozdávanie balíčkov so sladkosťami za koledy, vinše a priania, ktoré Mikulášovi prítomné PSS prezentovali. Posedenie pri občerstvení, ktoré i v tomto roku poskytol sponzor pán E. Krajčík za spoločnosť 101 Drogérie. Disko - tanečná zábava,
- 11. 12. 2017 – účasť na benefičnom koncerte v KD v Šaštíne. Výťažok z koncertu, ako každý rok, bol venovaný PSS nášho zariadenia. K sviatočnej atmosfére počas koncertu prispeli svojím programom i naše PSS, vystúpili s vianočným pásmom veršov, kolied a piesní, (32 PSS + 5 doprovod).
- 15. 12. 2017 - predaj výrobkov, vyrobených našimi PSS, na VÚC v Trnave.
- 18. 12. 2017 – privítanie zástupcov spoločnosti „Adient Slovakia“ na návšteve v zariadení, ktorí priniesli vysnívané darčeky pre PSS a posedeli pri malom občerstvení s nimi,
- 21. 12. 2017 – vystúpenie PSS s vianočným pásmom vinšov, kolied, a piesní v rámci zariadenia, ako prejav vďaky zamestnancom za starostlivosť, lásku a opateru počas celého roka,
- 24. 12. 2017 – Vianoce, príchod pána E. Krajčíka, dlhoročného sponzora, ktorý za prítomnosti pani riaditeľky, hlavnej sestry a manažérky ÚSPS obdarovával PSS darčekom, ktoré priniesol. Ďakujeme!
- 24. 12. 2017 - Štedrá večera, rozdávanie darčiekov, sledovanie televíznych programov, relax.

Spracovala: Mgr. Viera Rýšová

Vyhodnotenie činnosti Arteterapie za rok 2017

Základnou filozofiou skupinových a individuálnych arteterapeutických stretnutí bolo zameranie sa na zážitkový potenciál tvorivého procesu, zážitok úspešnosti PSS bol prioritou. Smeroval k eliminácii pocitu menejcennosti, mobilizoval kreativitu a fantáziu, aktivizoval, dával možnosť konfrontácii zážitkov, posilňoval rozvoj pozitívnych rysov osobnosti PSS a viedol k zmysluplnému naplneniu voľnému času.

Terapeutických stretnutí sa cyklicky zúčastňovalo 31 PSS. Skupiny pracovali štruktúrovaným alebo neštruktúrovaným spôsobom v závislosti od stanoveného cieľa. Stretnutia prebiehali denne, dopoludnia v čase od 10.00 do 11.15 hod. a popoludní v čase od 13.00 hod. do 15.00 hod. Účasť na stretnutiach bola podmienená princípom dobrovoľnosti a slobodnej voľby PSS. Rôznorodosť ponúkaných aktivít, snaha o vytvorenie príjemnej a uvoľnenej atmosféry, cielená komunikácia terapeut – PSS, využívanie efektívnych prvkov motivácie boli základnými nástrojmi k dosiahnutiu spokojnosti PSS.

Hlavnými kvalitatívnymi ukazovateľmi terapeutického procesu zo strany PSS bola pozitívna spätná väzba, pravidelná účasť na stretnutiach, dobrá psychická pohoda počas stretnutí, aktívne vstupy PSS do tvorivého procesu, vlastné tvorivé nápady, zvyšujúca sa miera samostatnosti pri činnostiach. PSS uvádzajú, že počas terapie vládla príjemná, pohodová atmosféra. Čas, ktorý trávili pri tvorivej činnosti, im prinášal relax, uvoľnenie, zabudli na problémy.

Ciele vo vzťahu k PSS:

- zlepšovanie psychomotorického stavu, vyrovňovanie disharmónie a celková rehabilitácia,
- rozvoj a upevňovanie motorických zručností,
- rozvoj fantázie, predstavivosti, tvorivého myslenia,
- získavanie a upevňovanie základných poznatkov o materiáloch, pracovných pomôckach a pracovných postupoch,
- dosiahnutie maximálnej miery samostatnosti pri realizácii jednotlivých úkonov,
- rozvoj osobnostných vlastností – vytrvalosť, zodpovednosť,
- vzbudzovanie záujmu a uspokojovanie túžby po zmysluplnej činnosti,
- budovanie pocitu spolupatričnosti, zapájanie sa do skupinovej činnosti, uvedomenie si skupinovej zodpovednosti,

- podieľanie sa na vytváraní priateľskej, radostnej a uvoľnenej atmosféry,
- rozvoj a upevňovanie komunikačných zručností,
- vzájomná tolerancia, pochopenie, ochota vzájomne si pomôcť,
- stimulovanie rozvoja zdravého sebavedomia.

Ukazovatele plnenia cieľov:

- miera samostatnosti PSS,
- snaha PSS zapojiť sa do ponúkaných aktivít aj napriek istým znevýhodneniam,
- aktívne vstupy PSS do tvorivého procesu, vlastné tvorivé nápady,
- zmeny osobnostných rysov,
- kvalita sociálnych vzťahov v rámci skupiny,
- spätná väzba PSS,
- frekvencia účasti PSS na stretnutiach.

Na základe požiadaviek PSS boli tvorivé aktivity **prioritne zamerané na prácu s papierom** - dekorácie s jarnou tematikou, Valentínske srdiečka, Veľkonočné pozdravy, koláže, **prácu s textilným materiálom** – strihanie molitanu, šitie veľkonočných textilných dekorácií, šitie podsedákov, háčkovanie úžitkových predmetov a odevných doplnkov, **výtvarné činnosti** – maľovanie relaxačné a tematické, relaxačné aktivity – vyfarbovanie antistresových kníh, prácu s hlinou – výroba svietnikov, prácu s drobným dekoratívnym materiálom – navliekanie korálikov, výroba náramkov z gumičiek, **tvorivé aktivity podľa výberu PSS** – (maľované obrázky, jesenné a zimné dekorácie) - práce boli využité ako materiál na zhotovenie nástieniek v novom pavilóne podľa obdobia, výlet podľa výberu PSS – návšteva ZOO v Bojniciach, šmirgľovanie a maľovanie kľúčeniek k vianočným trhom, **práca s hlinou** – výroba svietnikov, misiek, zvončekov, anjelov, **výroba vianočných pozdravov** pre rodičov a príbuzných, ktoré PSS vlastnoručne poslali z miestnej pobočky Slovenskej pošty, šitie anjelov z látky, strihanie molitanu, ktorý sa využil ako náplň do ručne ušitých anjelov, predaj výrobkov na VÚC v Trnave, koledovanie po zariadení s koncoročným posedením a spoločným vyhodnotením pracovnej činnosti v dielni.

Spracovala: Mgr. Miriam Nôžková

Vyhodnotenie Ergoterapie za rok 2017

Ergoterapeutické činnosti prebiehali denne v čase od 13:00 do 15:00 hod. v areáli domova a jeho okolí podľa týždenného a denného plánu.

Počas zimných a jarných mesiacov sme pracovné činnosti zameriavali na udržiavanie čistoty a poriadku v areáli zariadenia DSS a v jeho okolí. V období pred Veľkou nocou PSS vyrábali pozdravy pre rodičov a blízkych. Snažili sme sa o vytváranie pozitívnej atmosféry a striedanie práce s oddychom.

Príležitostné a nárazové práce sme vykonávali podľa momentálnej potreby. Počas činností boli rešpektované zdravotno-hygienické zásady, individuálne schopnosti a vekové kategórie PSS. Požiadavky a úlohy kladené na PSS boli diferencované. Dbali sme na vhodnosť a primeranosť pracovného náradia.

Pozornosť sme venovali nasledovným aktivitám:

- upratovacie práce v areáli zariadenia (zametanie chodníkov v parku, športového ihriska a dvorov),
- odhŕňanie snehu z chodníkov, od budov, z dvora, parapetných dosiek,
- upratovacie práce v okolí domova (vytrhávanie buriny, zametanie),
- hrabanie pokosenej trávy a sušenie,
- zber a sušenie liečivých rastlín,
- sadenie kvetov do črepníkov,
- pomocné práce pri pestovaní kvetov,
- starostlivosť o rastliny v skalke,
- pomocné práce v parku (zbieranie suchého raždia),
- pomocné práce pri úprave parku a výzdobe zariadenia,
- polievanie kvetov, muškátov a okrasných kríkov.

Cieľom ergoterapeutických aktivít bolo:

- upevňovať a dodržiavať základné hygienické návyky a pravidlá,
- využiť prebytočnú energiu PSS,
- formovať u PSS kladný vzťah k práci, zmysel pre zodpovednosť a pracovnú disciplínu,

- poznávať, čo potrebuje rastlina k životu,
- upozorňovať na nebezpečenstvo úrazu pri neopatrznej manipulácii s náradím,
- budovať u PSS pozitívny vzťah k prírode,
- rozlišovať a vedieť pomenovať známe druhy rastlín a stromov.

PSS boli po celý čas vykonávania prác v rámci ergoterapie pod neustálym dohľadom terapeutky, aby sa zabránilo akýmkoľvek náhodným úrazom. Pracovné činnosti sme vždy ukončili hodnotením.

PSS boli pochválené za snahu, prípadne odmenené primeranou odmenou.

Pobyt na čerstvom vzduchu bol prospešný pre zdravie a duševnú pohodu PSS.

Spracovala : Antónia Slováková

Vyhodnotenie Dramatoterapie za rok 2017

Dramatoterapeutické aktivity prebiehali denne, pondelok – piatok, v čase 13.00 – 15.00 hod. Pre realizáciu dramatoterapie boli využívané priestory spoločenskej miestnosti, telocvične, areál parku a blízke okolie DSS.

Ciele:

- zvýšenie kvality života,
- pozitívne využitie voľného času,
- aktivizácia,
- vytvorenie priestoru pre možnosť sebauplatnenia a sebarealizácie,
- vytvorenie priestoru pre možnosť spoločenskej interakcie a spoločenskej zábavy,
- podpora v oblasti komunikácie,
- podpora v oblasti sociálnych zručností,
- podpora v emocionálnej oblasti,
- podpora pracovných zručností a spolupráce,
- podpora v oblasti fantázie a tvorivosti,

- podpora schopnosti lepšie sa orientovať vo vzťahoch, situáciách a problémoch,
- odbúranie nadbytočnej energie,
- potešenie a zábava.

V hodnotenom období sa dramaterapie zúčastňovalo 32 prijímateľiek sociálnej služby (ďalej PSS). Prostredníctvom realizovaných aktivít sa darilo plniť plány práce, ciele a zároveň realizovať činnosti vyplývajúce z požiadaviek a potrieb PSS. Dramatické štruktúry umožňovali PSS prežiť rôzne emócie, získať vnútornú motiváciu, sebapoznávanie, a sebaakceptáciu. Ďalej umožňovali dosiahnuť zážitok úspešnosti, sebarealizáciu a dávali možnosť zmeny pohľadu, získania nadhľadu či pochopenia.

Medzi plánované dramaterapeutické činnosti boli opäť zaradované činnosti zamerané aj na relax a regeneráciu síl. Zároveň boli realizované i neplánované aktivity, vyplývajúce z aktuálnych potrieb, záujmov a výberu PSS.

PSS využívali možnosť iniciovať činnosti. Ich vlastné prejavy, námety, názory a záujmy boli akceptované. Aktivity preto v mnohom reflektovali ich myšlienky, či vlastnosti. Táto skutočnosť opäť tvorila základ práce.

PSS prejavovali záujem o dramaterapiu, spolupracovali, opäť prinášali vlastné námety, návrhy a predstavy o činnostiach. Dostali priestor pre individuálny prejav v sólových aktivitách i možnosť pracovať vo dvojici a v skupine. K realizácii dramaterapie boli využívané okrem hotových predlôh, vlastné scenáre terapeutky a najmä vlastné scenáre PSS, ktoré majú významnú hodnotu.

V rámci dramaterapie pokračovali PSS v tvorbe interného časopisu s názvom „Rohovské noviny“. Niektoré samostatne, iné s pomocou, vedením, či usmernením prispievali svojimi kresbami, článkami, veršami, či fotografiami do časopisu. O túto tvorbu mali záujem.

PSS sa opäť zúčastnili rôznych podujatí, na ktorých mali možnosť predviesť svoje schopnosti, talent a tvorivosť. V rámci dramaterapeutických stretnutí nacvičili PSS tanečné a spevácke vystúpenia, s ktorými sa odprezentovali na podujatiach v rámci TTSK a BSK. Tanečné vystúpenie predviedli v Galante na podujatí DSS Šoporňa Štrkovec s názvom „Štrkovecká barónka“. Ďalej tancovali v DSS a ZPS Senica na akcii „Let's dance“ a v Bratislave na firemnej akcii spoločnosti ADIENT Slovakia. Spievali na „Večierku“ v DSS a DpD Holíč. Vystúpenia ako vždy úspešne zvládli. V druhom polroku 2017 sa PSS opäť zúčastnili tanečných a speváckych vystúpení, na ktoré sa v rámci dramaterapie usilovne pripravovali, nacvičovali a opakovali ich. Svoje schopnosti a spevácke i tanečné umenie predviedli v priebehu polroka na kultúrnych podujatiach v rámci zariadení sociálnych služieb

TTSK v Senici, Skalici, Sološnici a Holíči. Vianočné pásma plné veršov, kolied a piesní predviedli na Vianočnom benefičnom koncerte v Šaštíne, na Vianočnom večierku 101 Drogerie v Senici a počas vianočného koledovania v rámci nášho zariadenia.

Spoluprácu s PSS možno naďalej hodnotiť ako výbornú. Záujem o činnosti pretrvával. PSS rešpektovali pravidlá, podmienky, ocenili rôznorodosť aktivít, bez problémov sa prispôsobili zmenám. V ich prejavoch a v správaní boli prítomné znaky zodpovednosti, spoľahlivosti, sebaistoty a potešenia z vykonanej práce.

Prehľad konkrétnych aktivít dramaterapie v 1. polroku 2017:

- tvorba príspevkov do časopisu „Rohovské noviny“ (básničky, príbehy, ilustrovanie, fotografie),
- spev ľudových piesní,
- spev moderných piesní,
- opakovanie naučených básní,
- učenie básní „Spomienka na minulé leto“, „Maľujem radosť“ a „Chcela by som veľa“,
- rýmovanie a tvorba veršov,
- biblioterapia - čítanie príbehov spojených s reprodukciou,
- opakovanie tanečnej choreografie „Iná žena“ a „Fireball“,
- nácvik novej tanečnej choreografie „Parapapapa“,
- opakovanie naučených bubnových hier,
- nácvik novej bubnovej hry „Parapapapa“
- tvorba scenára kultúrneho programu DD 2017 s názvom „S úsmevom a spolu“,
- výroba rekvizít k vystúpeniam v rámci kultúrneho programu,
- práca s kostýmami určenými k vystúpeniam (šitie, úpravy, výroba),
- dramatizácia piesne s názvom „Ta ne“,
- učenie textov a melódie piesne „V dobrom aj zlom“, „Dnes sa mi nechce nič“, „Úsmev“ a „Spolu“,
- hry so zameraním na pozornosť a pamäť,
- hry so zameraním na predstavivosť a kreativitu,
- vychádzky v rámci areálu,
- vychádzky do dediny a blízkeho okolia,
- relaxačné a dychové cvičenia,
- rozhovory na rôzne témy,
- diskotéky a tanečné zábavy v spoločenskej miestnosti a telocvični.

Prehľad konkrétnych aktivít dramaterapie v 2. polroku 2017:

- spev nových ľudových piesní,
- spev obľúbených moderných piesní,
- opakovanie naučených básní,
- opakovanie naučených piesní,
- rýmovanie a tvorba veršov,
- čítanie príbehov spojených s reprodukciami,
- opakovanie tanečnej choreografie „Iná žena“,
- opakovanie tanečnej choreografie „Parapapapa“,
- opakovanie bubnovej hry „Parapapapa“,
- nácvik novej tanečnej choreografie „Pomáda“,
- tvorba scenára vianočného pásma,
- nácvik vianočného pásma – učenie textov, veršov, kolied, piesní, spojené s dramatizáciou,
- pečenie vianočných koláčikov,
- výroba vianočnej výzdoby na oddelenia,
- práca s kostýmami určenými k vystúpeniam (šitie, úpravy, výroba),
- hry so zameraním na pozornosť a pamäť,
- hry so zameraním na predstavivosť a kreativitu,
- vychádzky v rámci areálu,
- vychádzky do dediny a blízkeho okolia,
- rozhovory na rôzne témy,
- diskotéky a tanečné zábavy v spoločenskej miestnosti a telocvični,
- tvorba príspevkov do časopisu „Rohovské noviny“ (básničky, príbehy, ilustrovanie, fotografie).

Spracovali : Bc. Silvia Štefková a Mgr. Veronika Danielová

Vyhodnotenie činnosti Dielne tkanie a ručné práce za rok 2017

V hodnotenom období sa terapie zúčastnilo 29 prijímateľiek sociálnej služby (ďalej PSS). PSS sa terapie zúčastňovali podľa stanoveného harmonogramu. Terapia prebiehala denne v čase od 13,00 do 15,00 hod. v tkáčskej dielni, v letných dňoch v areáli parku.

Konkrétne činnosti:

PSS pracovali na tkáčskom stave samostatne, pod dohľadom terapeutky a na základe verbálnych inštrukcií. V prípade potreby terapeutka pracovala s PSS.

Pri strihaní pásov látky sme kládli dôraz na dodržiavanie predkreslenej línie. Väčšina PSS zvládala túto činnosť samostatne, niektoré potrebovali slovnú inštrukť, prípadne pri PSS, ktoré majú menej rozvinutú jemnú motoriku, terapeutka pomáhala vedením ruky s nožnicami alebo pridržiavaním látky. Zošívanie nastrihaných pásov látky zvládali iba niektoré PSS, navliekanie nitky do ihly taktiež.

Farebnými bavlnkami sme vyšívali na tvrdý papier vopred predkreslené motívy - srdcia na valentínske pozdravy a kvety na výzdobu jedálne i oddelenia.

Vyrábali sme veľkonočné pozdravy pre rodičov, kde si PSS rozvíjali jemnú motoriku prostredníctvom strihania kartičiek, obkresľovania motívov, ich vypichovania tupou ihlou na tvrdý papier, i rozvíjali vlastnú kreativitu a fantáziu.

Rovnako sme vyrábali výzdobu oddelenia z papiera i prírodných materiálov, ako papier, šišky. V letných mesiacoch sme s PSS vyšívali bavlnkami obrázky vopred predkreslené na tvrdom papieri, táto práca PSS bavila a zvládali ju veľmi dobre.

Vyrábali sme vianočné pozdravy pre rodičov, kde si PSS rozvíjali jemnú motoriku prostredníctvom strihania kartičiek, vystrihovania motívov, nalepovania, i rozvíjali vlastnú kreativitu. PSS pracovali v skupine, vzájomne si pomáhali a počas rozhovorov pri práci si rozvíjali slovnú zásobu. Na terapii vládla vždy príjemná atmosféra.

Spracovala : Mgr. Zuzana Držková- Serdahelyová

Vyhodnotenie činností v Multisenzorickej miestnosti za rok 2017

Práca v multisenzorickej miestnosti prebiehala denne, popoludní v čase od 13:00 hod. do 15:00 hod.

Multisenzorická miestnosť slúžila na:

- podporu osobnosti PSS a ich prirodzenej zvedavosti, poznávanie nových vnemov a zážitkov,
- rozvoj zmyslového vnímania, pozornosti, emocionality, komunikácie, kreativity, motoriky,
- podporu psychickej pohody, navodenie vnútorného uspokojenia využitím špecifických terapeutických intervencií,
- relaxáciu a uvoľnenie prostredníctvom vnímania magického sveta Snoezelenu a jemnej stimulácie,
- posilnenie sebadôvery a vlastnej identity, vytváranie podmienok na uspokojenie pocitov istoty a bezpečia,
- prežívanie plnohodnotnejšieho života, zvýšenie kvality života, podnecovanie iniciatívy,
- zmysluplné trávenie voľného času,
- redukciu stresu, emocionálneho napätia a stereotypného správania.

Na stimuláciu zmyslov sa využívali nasledovné aktivity :

- **hmatové** – skúmanie rôznorodosti povrchu rôznych materiálov (prírodniny, loptičky), využitie vodnej postele, optických vlákien, masáže s rôznymi pomôckami, suchý bazén s farebnými loptičkami,
- **zrakové** – využitie projektového kotúča, optických vlákien, vodného valca, vnímanie farieb a ich striedanie, vnímanie tmy a svetla, použitie zrkadiel na vnímanie vlastného obrazu a efektu vodného valca,
- **sluchové** – prostredníctvom relaxačnej hudby, vnímanie zvukov vodného valca a aróma-difúzera, využitie zvukových hračiek,
- **čuchové** – vnímanie rôznych vôní s využitím arómadifúzera a éterických olejov
- **chut'ové** – rozoznávajúce chutí.

Pri terapeutickej činnosti sme používali široké spektrum pomôcok.

Vodný bublinkový valec:

- slúžil na stimuláciu zrakových, hmatových, sluchových a pohybových zmyslov : pozorovanie bubliniek, pohybujúcich sa umelých rybičiek, farieb, vnímanie povrchu a zvukov valca, cítenie jeho vibrácií, prepínanie farieb,
- pomáhal pri učení sa príčine a následku pri prepínaní, precvičovaní zručností spojených s prepínaním spínača, slúžil ako podpora načahovania držaním prepínača v rôznych polohách,
- rozvíjal kognitívne zručnosti,
- slúžil na upútanie pozornosti, relaxáciu, zábavu.

Suchý bazén s loptičkami:

- bol zdrojom hmatovej a zrakovej stimulácie, precvičovania rozumových schopností,
- prvok pre hru a zábavu.

Aromadifúzer:

- v spojitosti s éterickými olejmi a relaxačnej hudby slúžil na prehĺbenie relaxácie a stimuláciu čuchových zmyslov.

Vodná posteľ:

- na pohybovú a dotykovú stimuláciu,
- na podporu pri iných zmyslových témach (napr. s optickými vláknami),
- relaxáciu,
- podporu pre komunikáciu.

Optické vlákna:

- boli využívané na stimuláciu hmatového vnímania prostredníctvom manipulácie s nimi (dotýkanie sa ich, hýbanie s nimi), zrakového vnímania (meniace sa farby vlákien), precvičovanie kognitívnych funkcií, na získanie pozornosti,
- v spojení s relaxačnou hudbou sme navodili atmosféru uvoľnenia

Rotátor na farebné kotúče:

- bol využitý ako zdroj stimulácie zrakového vnímania na základe premietania vizuálnych obrazcov (efektov),
- hra s tieňom prostredníctvom rúk, vytváranie rôznych obrazcov, zvierat. Podporovanie predstavivosti a fantázie.

Zrkadlá:

- zosilňovali a umocňovali efekt bublinkového valca, optických vlákien a samotný zážitok u klientky, keď sa videla v ňom pri aktivitách v miestnosti

CD prehrávač:

- sme používali na navodenie atmosféry pre relaxáciu alebo naopak na stimuláciu sluchového vnímania

Okrem vyššie uvedených zariadení sa na stimuláciu zmyslov používali rôzne pomôcky ako napr. prírodniny (gaštany, orechy, šišky, halúzky), hračky z rôznych materiálov, knihy, leporelá, didaktické stolové hry.

Hlavným cieľom bolo vyvolanie pozitívneho prežívania a príjemných zmyslových pocitov. Snoezelen jednotky boli postavené na preferenciách PSS, stimulácie mali riadený alebo voľný priebeh. Často boli využívané aj lokálne masáže.

Základom terapeutickej činnosti pri práci v mutlisenzorickej miestnosti bol nedirektívny prístup k PSS s cieľom navodenia relaxácie a uvoľnenia za použitia rôznych pomôcok v miestnosti. Pre úspešné naplnenie cieľov terapie bolo potrebné navodenie správnej atmosféry, vytvorenie pocitu bezpečia. PSS mali možnosť voľného výberu činností. Pri pasívnych sa využívali aktivity na aktivizáciu, u hyperaktívnych utlmujúce činnosti.

Bol rešpektovaný čas PSS, ktorý chceli stráviť v miestnosti. Niektoré si vyžadovali stereotypnejší priebeh v kratších časových intervaloch, iné 45 – 60 minútové jednotky. Ak nám okolnosti dovolili sedenia mali otvorený koniec, kedy sa dĺžka sedenia upravila podľa aktuálnych potrieb PSS.

Populárny bol bublinkový valec. PSS radi interaktívnym ovládačom menili farby valca a pozorovali stúpajúce bublinky a plávajúce umelé rybičky. Tiež sa radi zapozerali do premietania farebných svetiel a obrazcov na stenu.

V rámci hmatovej stimulácie boli používané rôzne predmety, hračky z rôznych materiálov a masážne pomôcky. PSS majú radi plyšové hračky, ktoré si k sebe túlia a hladkajú.

Obľúbený bol suchý bazén s farebnými loptičkami. Do veľkej škatule postupne ukladali loptičky podľa farieb, alebo hádzali ich z krátkej vzdialenosti do škatule. Zapnutá relaxačná hudba vytvárala vynikajúcu atmosféru pre hru v suchom bazéne.

Súčasťou terapie v Snoezelene bol nácvik správneho dýchania, svalová relaxácia a cvičenie jógy.

V rámci skupinovej aktivity sa terapie zúčastňovali maximálne dve klientky. Terapeutka sa intenzívne venovala najskôr jednej PSS a potom druhej.

Spracovala : Mgr. Jana Holod'áková

Vyhodnotenie psychomotorických aktivít na 1. oddelení

V prvom polroku 2017 boli prijímateľky sociálnej služby (ďalej len PSS) z prvého oddelenia opäť zaradené do viacerých oddelení, kde sa zúčastňovali dopoludňajších PMA a popoludňajších terapií podľa stanoveného harmonogramu. Činnosť PSS, ktorá prebiehala na PMA bola zaznamenaná a vyhodnotená v oddelení, v ktorom sa PSS momentálne nachádzali.

Časový rámec:

Pracovné dni v čase od 08,00 hod. do 11.15. hod. – PMA, čas od 11.20 – 12.00 hod bol určený na podporu schopností a zručností PSS v oblasti sebaobsluhy pri stravovaní, pomoc pri dodržiavaní zásad a kultúry stolovania, stravovania a v neposlednom rade upevňovaní pracovných zručností pri umývaní riadu, stolov a jedálne.

Priestorové zabezpečenie:

- príslušné oddelenia, v ktorých sa PSS nachádzali,
- priestory priľahlého parku a blízke okolie DSS.

Cieľ:

- podpora samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti prostredníctvom upevňovania zručností,
- aktivizovanie schopností a posilňovanie návykov pri sebaobsluhe a pri základných sociálnych aktivitách,
- udržiavanie fyzických, mentálnych a pracovných schopností,

Obsah:

- aktivity smerujúce k precvičovaniu jemnej a hrubej motoriky,
- pobyt vonku, prechádzky,
- aktivity využívajúce prvky muzikoterapie, dramatoterapie, psychomotorickej terapie, taktilnej terapie.

Činnosti počas psychomotorických aktivít:

- oblasť sebaobsluhy - umývanie rúk, príprava prestierania k stolovaniu, používanie príboru, umývanie a utieranie riadu a stolov,
- opakovanie zásad správneho stolovania a správania sa pri stole počas stravovania,
- strihanie, lepenie, písanie, počítanie,
- štrikovanie,
- háčkovanie,

- vyšívanie,
- spoločenská hra podľa výberu,
- kreslenie, vyfarbovanie,
- výroba fašiangových masiek,
- rozhovory o tradíciách, pranostiky,
- pohybové aktivity na ihrisku – loptové hry, jazda na bicykli,
- práca v kuchynke – príprava jednoduchého jedla, práca s mixérom, umývanie riadu,
- výroba papierových Valentínskych srdiečok,
- prechádzky atď..

V druhom polroku 2017 boli prijímateľky sociálnej služby (ďalej len PSS) z prvého oddelenia opäť zaradené do viacerých oddelení, kde sa zúčastňovali dopoludňajších PMA a popoludňajších terapií podľa stanoveného harmonogramu. Činnosť PSS, ktorá prebiehala na PMA bola zaznamenaná a vyhodnotená v oddelení, v ktorom sa PSS momentálne nachádzali.

Časový rámec:

Pracovné dni v čase od 08,30 hod. do 11.15. hod. – PMA, čas od 11.20 – 12.00 hod bol určený na podporu schopností a zručností PSS v oblasti sebaobsluhy pri stravovaní, pomoc pri dodržiavaní zásad a kultúry stolovania, stravovania a v neposlednom rade upevňovaní pracovných zručností pri umývaní riadu, stolov a jedálne.

Priestorové zabezpečenie:

- príslušné oddelenia, v ktorých sa PSS nachádzali,
- priestory priľahlého parku a blízke okolie DSS

Cieľ:

- podpora samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti prostredníctvom upevňovania zručností,
- aktivizovanie schopností a posilňovanie návykov pri sebaobsluhe a pri základných sociálnych aktivitách,
- udržiavanie fyzických, mentálnych a pracovných schopností,

Obsah:

- aktivity smerujúce k precvičovaniu jemnej a hrubej motoriky,
- pobyt vonku, prechádzky,
- aktivity využívajúce prvky muzikoterapie, dramatoterapie, psychomotorickej terapie,

Činnosti počas psychomotorických aktivít:

- oblasť sebaobsluhy - umývanie rúk, príprava prestierania k stolovaniu
- používanie príboru, umývanie a utieranie riadu a stolov,
- opakovanie zásad správneho stolovania a správania sa pri stole počas
- stravovania,

Iné činnosti:

- strihanie, lepenie, písanie, počítanie,
- štrikovanie,
- háčkovanie,
- vyšívanie,
- spoločenská hry podľa výberu,
- kreslenie, vyfarbovanie,
- kúpanie v bazéne,
- rozhovory o tradíciách, pranostiky,
- práce pri skrášľovaní prostredia (zametanie, trhanie buriny, hrabanie lístia),
- pohybové aktivity na ihrisku – loptové hry, jazda na bicykli,
- práca v kuchynke – príprava jednoduchého jedla, práca s mixérom, umývanie riadu,
- nácvik programu k predvianočnému koledovaniu,
- výroba pozdravov k Vianociam,
- pečenie vianočného pečiva,
- prechádzky atď..

spracovala : Mgr. Viera Rýšová

Vyhodnotenie psychomotorických aktivít na 2. oddelení

Časové vymedzenie v prvom polroku 2017:

Psychomotorické aktivity boli na 2. oddelení realizované podľa plánov a harmonogramu práce na rok 2016. Uskutočňovali sa denne v čase od 8,00 do 11,20 hodiny.

V čase neprítomnosti terapeutky na pracovisku zastrešila aktivity prijímateľiek sociálnych služieb (ďalej PSS), službokonajúca pracovníčka 2. oddelenia.

Priestorové vymedzenie :

Psychomotorické aktivity prebiehali v spoločenských priestoroch 2. oddelenia, telocvični, areáli priľahlého parku, obci Rohov a okolí, v sále kaštiela a v čase školských prázdnin aj v tkáčskej dielni.

Psychomotorických aktivít sa zúčastňovali aj PSS 1. oddelenia v dopoludňajších hodinách podľa stanoveného harmonogramu.

Aktivity na oddelení č. 2 boli zamerané na :

- tréning sebaobsluhy,
- rozvoj jemnej motoriky,
- rozvoj hrubej motoriky,
- epšiu orientáciu v priestore,
- tréning rovnováhy,
- zlepšenie komunikácie,
- udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov,
- snoezelen.

Sebaobsluha

S PSS sme sa cielene venovali nácviku sebaobsluhy – správneho obliekaniu odevov a obúvania topánok, zapínaniu zipsov. Zároveň sme si upevňovali vedomosti o tom, aký odev a obuv sú vhodné vzhľadom na jednotlivé ročné obdobia a aktuálne počasie.

Taktiež sme si upevňovali zručnosti v oblasti hygieny (použitie toalety a toaletných pomôcok, dôkladné umývanie zubov pri rannej hygiene, podpora v samostatnosti, dodržiavanie hygieny po použití toalety, dodržiavanie hygieny pred a po jedle, po príchode zvonku....), umývanie pohárov a tanierov po desiatej, neustále sme opakovali už naučené.

Jemná motorika

Rozvíjali sme jemnú motoriku a zručnosti formou stavania kociek, či triedenia podľa farieb, skladania puzzle, kde PSS hneď porozprávali, čo vidia na poskladanom obrázku, aj prostredníctvom navliekania korálikov, triedenia podľa farieb do misiek, či vyšívania pozdravov farebnými bavlnkami na tvrdý papier. PSS som vopred ihlou vypichala tvar srdca. Túto činnosť samostatne zvládlo 5 PSS – Veronika, Zuzana, Kristína, Katarína S. a Linda. PSS si takto vyrobili valentínske pozdravy pre svojich príbuzných.

Pracovali sme s farebným papierom, výkresom, nožnicami, lepidlom pri vytváraní výzdoby oddelenia i jedálne – farebných kvetov s vyšívanými stredmi.. Pracovali sme s prstovými, plagátovými i vodovými farbami, modelovali snehuliakov, či len tvary z plastelíny a kynetického piesku, z čoho mali najväčšiu radosť Marianna a Petra S. Maľovali sme tematické obrázky na vyzdobenie nástenky, či len pre radosť PSS. V júni sme maľovali kriedami na betón.

Precvičovali sme strihanie po línii na papieri ale i na látke. Prácu s nožnicami so všetkými PSS budeme neustále opakovať a nacvičovať. V čase jarných prázdnin sme v triede pracovali s tkáčskym stavom.

Veronika sa vo svojom voľnom čase venovala ručným prácam, vyšivala stredy papierových kvetov, háčkovala krátkym i polodlhým stĺpikom kruhový koberec, batoh i tašky cez plece. Ručné práce ju bavia a vyplňala si nimi všetok svoj voľný čas.

Hrubá motorika

S PSS sme chodili na vychádzky do dediny, kde sme sa rozprávali o tom, čo vidia v okolí, aké zvieratá a rastliny, kvety poznajú. Počas vychádzok sme niekoľkokrát videli srnky, kone, zajace, psy a mačky a rozprávali sme sa o nich. Precvičovali sme si farby, tvary, jednoduché počítanie predmetov.

Michaela, Katarína, Jana a Livia majú neustále problémy s chôdzou po nerovnom teréne, po schodoch, neupravených chodníkoch, i po snehu.

V zimnom období sme stavali malého snehuliaka, tvorili snehové gule, hádzali nimi na krátku vzdialenosť.

Rovnako sme sa hrali loptové hry, trénovali hádzanie lopty oblúkom, oboma i jednou rukou, jej chytanie, hádzali si lietajúci tanier, či hrali badminton alebo jazdili na trojkolesovom bicykli.

Komunikácia

Komunikáciu sme precvičovali prostredníctvom čítania a následnej reprodukcie prečítaného textu, básne alebo prostredníctvom otázok k prečítanému textu s PSS, ktoré vedia čítať, ako Zuzana a Veronika.

Precvičovali sme slovnú zásobu, tvorenie jednoduchých viet a slovných spojení. Pracovali sme s detskými rozprávkovými knihami, jednoduchými básničkami, s detskými časopismi ako Šikovniček, Vrabček, Adamko. Tu sme maľovali, vyplňali jednoduché úlohy, tajničky, bludiská, spojovačky, PSS obľubujú i maľované čítanie, kde dopĺňajú text.

S textom pracovali i PSS, ktoré nevedia čítať, práve formou maľovaného čítania, či ukazovania na jednotlivé časti obrázkov, prípadne ich namaľovanie.

Súčasťou psychomotorických aktivít bolo i počúvanie audio rozprávok, napr. Janko Hraško, Vlk a kozliatka, Janko a Marienka, ktoré som volila kratšie kvôli udržaniu pozornosti, prípadne sme si ich kvôli pochopeniu púšťali opakovane. Počúvali sme pesničky rôznych žánrov a často i spievali ľudové piesne, kde sa výraznejšie zapájala Livia a Petra S.

Hrali sme sa slovné hry, hry na tréning pozornosti, koncentrácie a slovnej zásoby, rovnako i hry na precvičovanie pozornosti.

Na Veľkú noc sme sa naučili krátku básničku, zvládli to PSS Veronika, Zuzana a Livia.

Pracovné návyky

V rámci udržiavania i rozvíjania pracovných návykov sme sa učili párovať ponožky, skladať bielizeň, rozdeľovať na kôpky, prezliekať posteľ, vynášali sme použitú bielizeň do práčovne, prevliekali návliečky na vankúše, zastielali posteľ, zametali izby.

Rovnako sme sa učili udržiavať poriadok na oddelení, odkladať si po sebe veci, či umyť hrnček od kávy alebo tanierik od desiatej.

Pravidelne sme sa starali o nám pridelený úsek v areáli, kde sme podľa potreby zametali, hrabali, zbierali odpadky a vytrhávali burinu.

Snoezelen

S PSS sme psychomotorické aktivity vykonávali aj v multisenzorickej miestnosti. Boli zamerané na získanie pozornosti, stimuláciu vizuálnych, hmatových a sluchových podnetov, na relaxáciu, rozvíjanie kognitívnych zručností, a to prostredníctvom bublinkového valca, kotúčového projektoru, cd prehrávača, optických vlákien, loptičkového bazéna a vodnej posteľe. Tieto aktivity mali u PSS veľký úspech, preto budú v druhom polroku zaradené v pravidelných intervaloch.

Päť PSS sa v tomto polroku zúčastňovali psychomotorických aktivít len v čase školských prázdnin z dôvodu návštevy elokovaného pracoviska Praktickej školy Senica pod vedením triednej učiteľky Mgr. Kataríny Kaňovej.

Individuálna činnosť

Cieľom individuálnej práce s PSS S.H. bolo dosiahnuť bezproblémové včlenenie sa skupiny, prispôsobenie sa kolektívu, čo sa nám čiastočne aj podarilo. Neustálym opakovaním a vytváraním vhodných podmienok pre PSS, ale i ostatných, budeme v individuálnych aj skupinových činnostiach pokračovať.

Sebaobsluha

S PSS sme sa cielene venovali nácviku sebaobsluhy – obliekaniu odevov a obúvaniu topánok. Dokáže to, ale napr. topánky si obuje len v stave psychickej pohody. Venovali sme sa nácviku hygienických návykov, hlavne umývaniu rúk pred jedlom, po jedle, po činnosti. PSS si dokáže samostatne umyť a utrieť ruky, potrebuje len minimálne usmernenie. Dokáže sa sama najesť lyžicou.

Jemná motorika

Precvičovali sme jemnú motoriku a zručnosti prostredníctvom stavania kociek, vkladania do otvorov, do škatule na to určenej, vkladali sme plastové hrúbiky rôznych farieb a veľkostí do otvorov, čmárali sme pastelkami, fixkami na papier, kriedou na betón, strihali sme papier nožnicami. PSS všetky činnosti zvládala, ale vydržala pri nich krátko.

Hrubá motorika

Denne sme chodili na prechádzky do dediny i do parku. Pobyt vonku patrí medzi najobľúbenejšie činnosti PSS.

Komunikácia a zmyslové aktivity

S PSS sme neustále komunikovali, podstatnej väčšine pokynov rozumie, ale nerozpráva, resp. prevažujú u nej neartikulované zvuky. Mala rada taktilné hry, bolo jej príjemné hladkanie po rukách, tvári a hlave, túlenie sa k iným, niekedy sama vyhľadávala kontakt, inokedy jej tento spôsob kontaktu prekážal a dávala to najavo odtáhovaním sa od terapeutky. Má rada hudbu, piesne z cd, ak mala náladu, tancovala.

Pracovné návyky

PSS vonku pri dobrej nálade „pomáhala“ pri zametaní, hrabaní, zbieraní popadaných konárikov do vedra, odpadkov do koša, na oddelení pri ustiľaní postelí, dávaní bielizne do koša, či vymieňaní posteľnej bielizne. Týmto činnosťami napodobňovala terapeutku, službukonajúcu pracovníčku a ostatné PSS.

Snoezelen

Aktivita v multisenzorickej miestnosti bola prvotne zameraná na oboznámenie sa s miestnosťou, tak, že sme nechali otvorené dvere a zapnuté komponenty. PSS asi na 95-tretí krát vošla do miestnosti, poobzerala si ju a vyšla von. I to je malý úspech, v činnosti budeme pokračovať v pravidelných intervaloch.

Sociálne vzťahy

PSS je sčasti zadapovaná v zariadení, v kolektíve. Vplyvom rôznych zmien na oddelení u nej niekedy dochádza k agresivite smerom k ostatným ale i voči sebe, čo sa snažíme eliminovať práve individuálnym prístupom.

Časové vymedzenie v druhom polroku 2017:

Psychomotorické aktivity boli na 2. oddelení realizované podľa plánov a harmonogramu činnosti na rok 2017. Uskutočňovali sa denne, v čase od 8,30 do 11,20 hodiny. V čase neprítomnosti terapeutky na pracovisku zastrešila aktivity prijímateľiek sociálnych služieb (ďalej PSS) službukonajúca pracovníčka Oddelenia zdravotnej starostlivosti oddelenia.

Priestorové vymedzenie :

Psychomotorické aktivity prebiehali v spoločenských priestoroch 2. oddelenia, v telocvični, v areáli priľahlého parku, v obci Rohov a jeho okolí a v tkáčskej dielni. Psychomotorických aktivít sa zúčastňovali aj PSS 1. oddelenia podľa stanoveného harmonogramu.

Hlavným cieľom psychomotorických aktivít bolo zvýšenie kvality života. PSS sa zúčastňovali rôznych spoločenských podujatí

- divadelné predstavenia,
- vystúpenie folkového speváka Alana Mikuška,
- diskotéky,
- Mikulášskeho predstavenia,
- vystúpenia žiakov základnej školy v Smrdákoch s vianočným pásmom.

Aktivity na oddelení č. 2 boli zamerané na :

- tréning sebaobsluhy,
- rozvoj jemnej motoriky,
- rozvoj hrubej motoriky,

- orientáciu v priestore,
- tréning rovnováhy,
- zlepšenie komunikácie,
- udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov,
- stimuláciu zmyslov.

Sebaobsluha

Sebaobslužné činnosti sme realizovali prostredníctvom :

- dodržiavania zásad správneho stolovania,
- podporovania samostatnosti pri správnom obliekaní odevov a obúvaní topánok, zapínania zipsov,
- upevňovania vedomostí o tom, aký odev a obuv sú vhodné vzhľadom na jednotlivé ročné obdobia a aktuálne počasie,
- podporovania samostatnosti pri osobnej hygiene - použitie toalety a toaletných pomôcok, dôkladné umývanie zubov pri rannej hygiene, používanie vreckoviek, dodržiavanie hygieny po použití toalety, dodržiavanie hygieny pred a po jedle, po príchode zvonku.

Jemná motorika

Jemnú motoriku sme realizovali prostredníctvom týchto činností :

- formou stavania kociek, ich triedenia podľa farieb,
- skladania puzzle,
- navliekania korálikov na motúz,
- triedenia drevených komponentov podľa farieb a veľkosti do misiek,
- vyšívania na tvrdý papier podľa predlohy - vianočné krajinky, kvety, a pod. Túto činnosť samostatne zvládli štyri PSS, vyrobili si takto vianočné pozdravy pre svojich príbuzných, ale i dekoratívne obrázky, ktoré dotvárali výzdobu 2 oddelenia,
- práce s papierom, nožnicami, lepidlom pri vytváraní výzdoby oddelenia,
- vyrábania jednoduchých zvieratiek z gaštanov,
- práce s prstovými, plagátovými i vodovými farbami,
- modelovania rôznych tvarov z plastelíny a kinetického piesku,
- výroby gumičkových náramkov,
- maľovania tematických obrázkov na vyzdobenie nástenky,
- strihania po línii na papieri, ale i na látke, prácu s nožnicami budeme neustále opakovať,

- práce s tkáčskym stavom,
- háčkovania a pletenia podsedákov na stoličky, oblečenia pre bábiky a plyšové hračky, túto činnosť výborne zvláda jedna PSS.

Hrubá motorika

Nácvik hrubej motoriky bol realizovaný prostredníctvom :

- denných vychádzok do dediny, chôdze po nerovnom teréne, po schodoch, neupravených chodníkoch,
- cvičenia v rytme modernej hudby v spolupráci s terapeutkou v rámci dramatoterapie,
- cvičenia cvikov zameraných na udržanie rovnováhy,
- pomocou posilňovacích cvičení – stoj na jednej nohe, skok na jednej nohe, znožmo, sed- ľah, kalanetika,
- hrania loptových hier, hádzania lopty oblúkom, oboma i jednou rukou, hádzania lietajúceho taniera, hrania badmintonu.

Komunikácia

Komunikáciu sme precvičovali prostredníctvom :

- čítania a následnej reprodukcie prečítaného textu, básne alebo prostredníctvom otázok k prečítanému textu,
- precvičovania slovnej zásoby, tvorením jednoduchých viet a slovných spojení,
- práca s detskými rozprávkovými knihami, jednoduchými básničkami, s detskými časopismi ako Šikovniček, Vrabček, Macko Pusík, Adamko,
- maľovaného čítania, kde je text sčasti nahradený ilustráciami,
- počúvania audio rozprávok a piesní, ľudových či moderných,
- slovných hier, hier na trénovanie pozornosti, koncentrácie a slovnej zásoby, rovnako i hier na precvičovanie pozornosti,
- učenia sa básniček, čo zvládli tri PSS.

Pracovné návyky

V rámci udržiavania i rozvíjania pracovných návykov sme sa venovali

- párovaniu ponožiek,
- skladaniu bielizne,
- deleniu bielizne na kôpky,
- prezliekaniu posteľnej bielizne,
- vynášaniu použitej bielizne do práčovne,
- prevliekaniu návlečiek na vankúše,

- zastieleniu postelí,
- udržiavaní poriadku na oddelení,
- odkladaniu si vecí po sebe,
- umývaní hrnčiek od kávy a tanierikov od desiatej,
- zametaniu, hrabaniu suchého listia, zbieraní odpadkov v areáli DSS a vytrhávaniu buriny.

Zmyslová stimulácia

V multisenzorickej miestnosti Snoezelen boli činnosti zamerané na

- stimuláciu zmyslov prostredníctvom bublinkového valca, optických vlákien,
- relaxáciu na vodnej posteli s použitím rotačného kotúča a aromadifuzéru,
- na uvoľnenie napätia prostredníctvom hudby, masáže penovou loptičkou,
- elimináciu agresivity.

V letných mesiacoch boli aktivity zamerané na športové hry, kúpanie sa v bazéne v areáli DSS, opaľovanie sa na dekách, maľovanie kriedami na ihrisku podľa vlastnej fantázie, loptové hry, jazdenie na trojkolke po ihrisku a v neposlednom rade na relax a oddych.

Dve PSS navštevovali elokované pracovisko Praktickej školy Senica .

V hodnotenom období bola zároveň podľa pokynov vedúcich pracovníkov realizovaná spolupráca na všetkých činnostiach vyplývajúcich z potrieb zariadenia.

Spracovala: Mgr. Zuzana Držková Serdahelyová

Vyhodnotenie psychomotorických aktivít na 3. oddelení

Časové vymedzenie v prvom polroku 2017:

Psychomotorické aktivity prebiehali denne, v dopoludňajších hodinách, v čase od 8.45 hod. do 9.45 hod. V čase neprítomnosti terapeutky zastrešila aktivity službukonajúca pracovníčka.

Priestorové vymedzenie:

- priestory tretieho oddelenia, priestory Arteterapie, telocvična, areál priľahlého parku, obec Rohov a okolie, pošta, predajňa potravín, mesto, kultúrny dom.

Hlavný cieľ psychomotorických aktivít:

- podpora samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti prostredníctvom nácviku zručností, aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobslužke a pri základných sociálnych aktivitách,
- udržanie a rozvoj fyzických, mentálnych a pracovných schopností,
- zvýšenie kvality života PSS.

Čiastkové ciele smerujúce k naplneniu hlavného cieľa:

- tréning a upevňovanie sebaobslužných zručností (osobná hygiena, obliekanie – vyzliekanie, obúvanie - vyzúvanie, stolovanie),
- tréning a upevňovanie sociálnych a komunikačných zručností (verbálna a neverbálna komunikácia, komunikácia citov a emócií, podpora spolupráce),
- tréning a upevňovanie pohybových a motorických zručností (oblasť jemnej motoriky, hrubej motoriky, koordinácia pohybov, orientácia v priestore, koordinácia rovnováhy),
- tréning a upevňovanie poznatkov získaných v oblasti trívia,
- tréning pozornosti a koncentrácie (hry pohybové, hudobné, hádanky, dopĺňovačky, priradovanie...).

Tréning a upevňovanie sebaobslužných činností:

- osobná hygiena, umývanie rúk, česanie, krémovanie, používanie vreckoviek,
- obliekanie sa, vyzliekanie sa, skladanie zvrškov, zaviazanie šnúrok, zapínanie a rozopínanie gombíkov a zipsov, natiahnutie čiapky a rukavíc,
- prestieranie ku stolovaniu, samostatnosť pri stolovaní, používanie príborov, kultúra stolovania.

Činnosti boli realizované v prirodzenom prostredí a optimálnom čase s dôrazom na zachovanie intimity.

Pobyt vonku a vychádzky:

- vychádzky v parku, vychádzky do obce a okolia s konkrétnym cieľom (vychádzky na cintorín k hrobu zosnulej obyvateľky 3.oddelenia, pobyty vonku a vychádzky spojené so zberom prírodnín, pozorovaním zmien v prírode v súvislosti s poznávaním ročných období a ich typických znakov, udržiavanie kontaktov s miestnymi obyvateľmi, pozorovanie bežného života v obci...

Hrové aktivity:

- spoločenské hry s jednoduchými pravidlami (Domino, Človeče, Čierny Peter, pexeso..),

hudobno - pohybové hry, pohybové hry s pravidlami, hry zamerané na tréning pamäti, pozornosti, orientácie, vytrvalosti, dopĺňovanie, prirad'ovanie, manipulačné hry a stavebnice.

Pohybové aktivity:

- cielené precvičovanie svalových skupín, cielené precvičovanie svalových skupín s využitím telocvičného náradia a náčinia, pohybové hry, tanec a iné.

Aktivity zamerané na oblasť jemnej motoriky:

- kreslenie, vyfarbovanie, maľovanie, písanie, strihanie, trhanie, lepenie, navliekanie korálikov, navliekanie šnúrok do topánok, prevliekanie šnúrok cez otvory, vyšívanie na papier, na textil, strihanie molitanu, výroba podsedákov pre potreby oddelenia, puzzle, jednoduché stavebnice, manipulačné hry, zber bylín a rastlín.

Aktivity zamerané na udržanie a rozvoj pracovných schopností:

- spolupráca pri udržiavaní čistoty a poriadku na oddelení
- zastielanie postelí, prevliekanie paplónov a vankúšov,
- utieranie riadov,
- udržiavanie čistoty a poriadku na oddelení a v okolí materského oddelenia, zametanie, hrabanie, starostlivosť o kvetinové hriadky, starostlivosť o zeleninovú hriadku, zber konárov, papierov, a iné činnosti podľa aktuálnej potreby.

Aktivity boli realizované v prirodzenom prostredí, v optimálnom čase, pričom boli rešpektované individuálnych možností PSS.

Aktivity zamerané na podporu zmyslového vnímania a pohybového reagovania:

- počúvanie hudby, rytmizácia textov, spev, tanec, relaxačné aktivity, dramatizácia piesní.

Aktivity zamerané na nácvik a upevňovanie sociálnych zručností, sociálnych vzťahov, sociálnej komunikácie:

- bežné situácie v rámci skupiny a v rámci komunity, pri kontakte so zamestnancami DSS, pri kontakte s cudzími ľuďmi, oslavy menín a narodenín, nakupovanie v obchode – praktický nácvik, návšteva pošty – praktický nácvik pri posielaní listu a pri nákupe časopisov, absolvovanie nákupov v okresnom meste, posedenie v kaviarni, športové podujatia, kultúrno – spoločenské podujatia, návšteva Spojenej školy internátnej v Senici (stretnutie s bývalými pedagógmi).

Aktivity zamerané na podporu vedomostí v oblasti trívia:

- opakovanie a upevňovanie vedomostí pri čítaní, písaní, počítaní – čítanie, písanie, prepisovanie textov, diktáty, dopĺňovanie slov, skladanie slov z písmen, dopĺňovanie

chýbajúcich písmen, orientácia v číselnom rade do 100, opakovanie a utvrdzovanie vedomostí o prírode, zvieratách, rastlinách, prírodných javoch, spoločnosti – denne priamo v reálnych situáciách.

PSS sa do aktivít v rámci PMA dobrovoľne. Terapeutka motivovala PSS aby pracovali v maximálnej možnej miere samostatne, pri činnosti bola so súhlasom PSS nápomocná. V rámci PMA boli využívané najmä hrové formy prístupu. V závislosti od konkrétnych činností sa individuálna forma prístupu k PSS javila ako najvhodnejšia a najefektívnejšia, PSS prinášala osobné uspokojenie a pocit radosti. K tomuto záveru som dospela na základe spätnej väzby PSS (verbálna a neverbálna komunikácia). Medzi mimoriadne obľúbené aktivity patrili pobyty vonku, najmä tie, ktoré boli realizované priamo v obci a jej okolí, teda aktivity mimo areálu DSS. Relaxačné aktivity v parku si

PSS spájali s niečím výnimočným, priam slávnostným. Konkrétne – hmatateľné výstupy z činností realizovaných v rámci PMA v podobe kreslenia, maľovania, koláží, pracovných listov, boli vystavené na nástenke v rámci oddelenia. Do PMA sa aktívne zapojili aj niektoré PSS z 9. a 10. oddelenia ako asistentky. Cílená forma spolupráce smerovala k prehĺbovaniu sociálnych väzieb medzi PSS.

Napriek tomu, že u mnohých PSS ostáva úroveň vedomostí a zručností na rovnakej úrovni, uplynulé obdobie hodnotím pozitívne. Výrazný regres nebol zaznamenaný. PSS na aktivity ponúkané v rámci PMA reagovali pozitívne, aktívne sa zapájali do činností a aktívne spolupracovali s terapeutkou pri napĺňaní cieľov stanovených v rámci PMA.

V rámci sociálnej rehabilitácie bola terapeutka prítomná pri podávaní stravy PSS.

Terapeutka bola nápomocná pri:

- dodržiavaní hygienických návykov PSS (umývanie rúk pred jedlom, používanie podbradníkov, servítok, umývanie rúk a úst po jedle),
- používaní kompletného prestierania (podložka pod tanier, kompletný príbor alebo lyžica a vidlička, servítka). Terapeutka PSS usmerňovala a dohliadala na to, aby bolo prestieranie kompletné a náležite rozložené,
- pri krájaní potravy PSS, ktoré nepoužívajú kompletný príbor,
- dodržiavaní celkovej kultúry stolovania (stolovať nehlučne, správne použiť elementárne prvky slušného správania - poďakovať, požiadať..). Ako vhodný prostriedok k eliminácii hlučného správania pri stolovaní sa nám osvedčilo stolovanie pri horiacej sviečke uloženej v lampášiku. Sviečka evokuje u PSS istý rešpekt a tajomno,
- dodržiavaní čistoty kuchynského riadu a stolov,

- správnom a šetrnom zaobchádzaní s várniciami.

Prítomnosť terapeutky pri podávaní obedov sa javí ako efektívna a zmysluplná. Zvýšila sa komfortnosť PSS pri stolovaní, počas obedov vládla príjemná atmosféra, PSS stolovali v rámci individuálnych možností samostatne, používali kompletný príbor (v prípade potreby a so súhlasom PSS bola terapeutka nápomocná pri stolovaní). Prehĺbila a skvalitnila sa spolupráca s opatrovateľským personálom.

Spracovala : Mgr. Miriam Nôžková

Časové vymedzenie v druhom polroku 2017:

- psychomotorické aktivity na 3. oddelení prebiehali denne od 18.9.2017 v dopoludňajších hodinách v čase od 9:45 hod do 12:00 hod, v utorok, štvrtok a piatok do 11:15 hod podľa stanoveného harmonogramu.

Priestorové vymedzenie:

- priestory 3. oddelenia, telocvičňa, areál priľahlého parku, okolie zariadenia, širšie okolie obce, Kultúrny dom Rohov.

Hlavný cieľ psychomotorických aktivít:

- zvýšenie kvality života PSS

Čiastkové ciele smerujúce k naplneniu hlavného cieľa:

- nácvik a upevňovanie sebaobslužných činností : osobná hygiena, správne stolovanie, úprava zovňajšku, obliekanie, umývanie,
- nácvik a upevňovanie komunikačných zručností : hovoriť k veci, obsahovo zrozumiteľne, vytvoriť primeraný očný kontakt, ovládnuť nevhodné prejavy verbálnej i neverbálnej komunikácie,
- nácvik a upevňovanie sociálnych zručností: počúvať iných, poradiť, nadviazať rozhovor, vyjadriť názor, požiadať o pomoc, ospravedlniť sa, riešenie konfliktov,
- nácvik a upevňovanie motorických a pohybových zručností : jemná motorika, hrubá motorika, nácvik správnej chôdze po nerovnom teréne, koordinácia pohybov, schopnosť orientácie v priestore – v blízkosti oddelenia, v blízkom okolí zariadenia, na prechádzke v obci,
- nácvik a upevňovanie pracovných zručností : činnosti zamerané na úpravu okolia zariadenia a oddelenia, starostlivosť o záhradku,

- podporovanie samostatnosti, posilňovanie sebadôvery, využitie motivácie pri činnostiach, sebarealizácia prostredníctvom hrových aktivít,
- socializačné aktivity (diskotéky, účasť na divadelnom predstavení, mikulášske posedenie s diskotékou v Kultúrnom dome Rohov, vianočné vystúpenie žiakov ZŠ Smrdáky, spevacke vystúpenie A.Mikušeka, športový deň).

Nácvik sebaobslužných činností:

- podporovanie samostatnosti pri správnych hygienických návykoch,
- podporovanie a udržiavanie aktivity PSS pri obliekaní, vyzliekaní, obúvaní, vyzúvaní, zapínaní a odopínaní gombíkov a zipsov,
- podpora samostatnosti pri osobnej hygiene – umývanie a utieranie rúk pred jedlom a po jedle, po príchode z vonku, po použití toalety, používanie vreckoviek, česanie, používanie krému,
- vedenie k udržiavaniu osobnej čistoty a udržiavaniu čistoty na oddelení,
- správne stolovanie - jedenie s príborom, používanie prestierania, udržiavanie čistoty pri jedle.

Činnosti zamerané na oblasť hrubej motoriky:

- pobyt vonku, vychádzky do parku, do obce a blízkeho okolia,
- samostatná chôdza aj v nerovnom teréne,
- cvičenie v telocvični – používanie rôzneho športového náradia (žinenky, gymnastické lopty, gymnastické kruhy, švihadlá, lopty, kolky),
- nácvik hudobno – pohybových hier, pohybové aktivity s riekankami,
- tanec, opakovanie zložitejších tanečných prvkov podľa hudby,
- manipulácia s rôznymi predmetmi a pomôckami (rukami, nohami, podávanie, gúľanie, odrážanie, hádzanie, chytanie).

Činnosti zamerané na oblasť jemnej motoriky:

- krčenie, skladanie, trhanie a lepenie papiera,
- obkresľovanie šablón, strihanie papiera,
- práca s rôznymi druhmi papiera (farebné, tvrdé, krepové),
- práca s plastelínou, kinetickým pieskom, miesenie, stláčanie, obtláčanie, plnenie do formičiek, vyrábanie rôznych tvarov,
- navliekanie drevených a penových korálikov,
- stavanie a ukladanie kociek, hra s legom,
- skladanie puzzle,

- čmáranie, kreslenie, vyfarbovanie, vystrihovanie, obkresľovanie,
- používanie temperových farieb, ceruziek, fixiek,
- kreslenie prstovými farbami podľa predlohy, na rôzne témy, na rôzne druhy papiera,
- obtláčanie temperových a plagátových farieb špongiou, vrchnákom, korkom, vatovou tyčinkou,
- vyšívanie na tvrdý papier podľa predlohy – vianočné pozdravy a zimná tematika,
- obšívanie flísovej látky – výroba vianočných ozdôb, ktoré slúžili na výzdobu oddelenia,
- tvorivá činnosť - výroba rôznych obrázkov, zimných ponožiek, jesennej a zimnej prírody, vianočných stromčekov, vianočných ozdôb – používanie prírodnín s kombináciou rôznych výtvarných techník.

Činnosti zamerané na oblasť pracovnej terapie:

- zametanie areálu zariadenia, hrabanie lístia, vytrhávanie buriny,
- starostlivosť o záhradku,
- udržiavanie poriadku a čistoty na oddelení.

Činnosti zamerané na podporu zmyslového vnímania a kognitívnych funkcií:

- navliekanie korálikov a krúžkov podľa inštrukcie,
- správne pomenovanie predmetov, počítanie, čítanie, ukladanie,
- skladanie puzzle (drevené, penové, papierové) z rôzneho počtu častí (2-100), ukladanie postríhaných obrázkov,
- opakovanie riekaniek, počúvanie a spev piesní, hudobno – pohybové hry,
- hranie spoločenských hier (domino, človeče nehnevaj sa, pexeso),
- triedenie a ukladanie predmetov podľa inštrukcií – farieb, veľkostí, porovnávanie.

Cieľom psychomotorických aktivít bolo uspokojovanie potrieb PSS, ich udržiavanie v aktivite, utvrdzovanie a opakovanie už naučených zručností a schopností, podpora individuálnych záujmov, získavanie nových skúseností, efektívne využívanie voľného času ako prevencia voči nežiaducemu správaniu sa a upadaniu do nezáujmu. PSS sa do činností zapájali dobrovoľne, s prihliadnutím na ich špeciálne osobitosti a možnosti. V hodnotenom období bola zároveň podľa pokynov vedúcich pracovníkov realizovaná spolupráca na všetkých činnostiach, vyplývajúcich z potrieb zariadenia.

Vyhodnotenie psychomotorických aktivít 4. oddelenia za rok 2017

Časové vymedzenie v prvom polroku 2017:

Psychomotorické aktivity prebiehali denne v čase od 10:00 do 12:00 hod.

Priestorové vymedzenie:

Aktivity sa uskutočňovali v priestoroch 4. oddelenia a v areáli domova.

Sledovali sme psychomotorický rozvoj PSS po stránke psychickej, fyzickej a sociálnej.

Zohľadňovali sa individuálne schopnosti a vekové kategórie PSS.

Snažili sme sa vykonávať nasledovné úlohy:

- utvárať návyky správneho držania tela, správnej chôdze,
- rozvíjať zmyslové analyzátory formou hier,
- rozvíjať motorickú zručnosť,
- učiť PSS dodržiavať zásady denného režimu,
- viesť PSS k sebaobsluhy, čistote a poriadku,
- viesť PSS k pohybovej aktivite, najmä na čerstvom vzduchu,
- zdokonaľovať nervovú a svalovú koordináciu,
- podporovať nadväzovanie sociálnych kontaktov.

V rámci sebaobsluhy sme trénovali nasledovné činnosti:

- obliekanie,
- obúvanie,
- hygienu rúk,
- osobnú hygienu,
- správne stolovanie,
- PSS, ktoré zvládajú sebaobsluhu i naďalej pomáhali ostatným PSS, ktoré potrebovali pomoc.

Denne sme opakovali a upevňovali modely správneho stolovania za použitia celého príboru u PSS, u ktorých je to možné a dbali na hygienu stolovania.

Realizované činnosti v rámci psychomotorických aktivít:

- precvičovali sme zrakové, hmatové a sluchové vnímanie prostredníctvom hier („Uhádnite predmet“, „Opis zvierat“, „Kto vie, odpovie“, „Dobre alebo zle?“, atď.),

- rozvíjali sme a precvičovali zmyslové analyzátory formou hier, hádaniek a súťaží „Čo je ináč“, „Rob po mne“, „Hmatačka“, „Uhádni, čo robí?“,
- rozvíjali sme vizuomotorickú koordináciu - pohyb oko – ruka,
- venovali sme sa pozorovaniu a vnímaniu vlastného tela a spájali s dokresľovaním postavy,
- s PSS sme aj naďalej pravidelne trénovali správne pomenovanie obrázkov v knižke
- pozornosť sme venovali aj naďalej čítaniu básní, rozprávok,
- nacvičovali sme správnu artikuláciu pomocou obrázkov, interpretovaním obsahu rozprávky pomocou maňušiek, opisom predmetov ústne, riešením problému pomocou hračiek (hádky)
- viedli sme rozhovory na rôzne témy: „správna životospráva“, „rodina“, „slušné správanie“, „pravidlá cestnej premávky“, atď.,
- pozornosť sme venovali aj prezeraniu ilustrácií,
- učili sme sa básne, riekanky a vyčítanky podľa ročných období,
- precvičovali sme písanie do zošitov podľa predlohy a počítali jednoduchšie matematické príklady s PSS Denisou H., Michaelou K. a Renátou C.,
- precvičovali sme aj slovnú zásobu z anglického jazyka s PSS Denisou H. a Michaelou K. a Petrou S.,
- hrali sme pohybové hry,
- relaxovali sme pri pomalejšej hudbe,
- absolvovali sme vychádzky do parku a okolia s mobilnými a v rámci možností i s imobilnými PSS ,
- sledovali sme dopravný ruch na miestnej komunikácii a opakovali pravidlá cestnej premávky,
- nacvičovali sme chôdzu po rovnom a členitom teréne (oddelenie, chodba, popri zábradliu),
- sme aj chôdzu po schodoch a okolo prekážok,
- osobitnou formou činnosti PSS bola spontánna kresba,
- nacvičovali sme základné prvky hry na telo,
- rytmizovali sme slová – zvolávanie mien,
- precvičovali sme rytmus vytlieskavaním,
- vymaľovali sme predkreslené a čmárali pastelkami,
- počas vychádzok sme pozorovali zmeny v prírode, spoznávali rastliny, zvieratá a zároveň dbali na ochranu prírody,

- zhotovovali sme výtvarné práce podľa ročných období,
- podieľali sme sa na výzdobe oddelenia,
- zameriavali sme sa aj na práce s plastelínou, textilom a prírodným materiálom,
- navliekali sme koráliky,
- nacvičovali sme piesne podľa ročných období,
- spievali sme piesne podľa výberu PSS (detské, moderné, ľudové).

Pozornosť sme venovali aj duševnej hygiene (psychostimulácia, relaxácia).

PSS počas hier komunikovali, spolupracovali a spoločne tvorili, čo vplývalo na rozvoj sociomotoriky.

Psychomotorické aktivity boli zamerané na rozvoj senzomotoriky, psychomotoriky, neuromotoriky a sociomotoriky.

Vyznačovali sa spontánnosťou, prirodzenosťou, hravou atmosférou a zábavným charakterom. Umožnili PSS odreagovanie, príjemné uvoľnenie, radosť a spokojnosť, zmysluplné zamestnanie. Každú činnosť sme sa snažili ukončiť relaxáciou, počúvaním hudby.

Časové vymedzenie v druhom polroku 2017:

Psychomotorické aktivity prebiehali denne v čase od 10:00 do 12:00 hod. Zúčastňovali sa ich aj PSS 1. oddelenia podľa stanoveného harmonogramu.

Priestorové vymedzenie:

Aktivity sa uskutočňovali v priestoroch 4. oddelenia a v areáli domova.

Zohľadňovali sa individuálne schopnosti a vekové kategórie PSS. Sledovali sme psychomotorický rozvoj PSS po stránke psychickej, fyzickej a sociálnej.

Cieľom psychomotorických aktivít bolo:

- učiť PSS dodržiavať zásady denného režimu,
- utvárať návyky správneho držania tela, správnej chôdze,
- zdokonaľovať nervovú a svalovú koordináciu,
- rozvíjať motorickú zručnosť,
- rozvíjať zmyslové analyzátory formou hier,
- podporovať nadväzovanie sociálnych kontaktov,
- viesť PSS k pohybovej aktivite, najmä na čerstvom vzduchu,
- viesť PSS k sebaobsluhe, čistote a poriadku.

Realizované činnosti v rámci psychomotorických aktivít:

- obliekanie,
- obúvanie,
- správne stolovanie,
- hygienu rúk,
- osobnú hygienu.

PSS, ktoré zvládajú sebaobsluhu i naďalej pomáhali ostatným PSS, ktoré potrebovali pomoc.

Denne sme opakovali a upevňovali modely správneho stolovania za použitia celého príboru u PSS, u ktorých je to možné.

Psychomotorické aktivity boli zamerané na rozvoj senzomotoriky, psychomotoriky, neuromotoriky a sociomotoriky:

- nacvičovali sme chôdzu po rovnom teréne (oddelenie, chodba, popri zábradliu) s PSS,
- nacvičovali sme chôdzu po členitom teréne,
- nacvičovali sme aj chôdzu po schodoch a okolo prekážok,
- hrali sme pohybové hry,
- relaxovali sme pri pomalej hudbe,
- naďalej sme absolvovali vychádzky do parku a okolia s mobilnými a v rámci možností i s imobilnými PSS ,
- rozvíjali sme a precvičovali zmyslové analyzátory formou hier, hádaniek a súťaží „Zámena topánok“, „Uhádni, čo je to“, „Cesta cez potok“, „Vieme cvičiť“,
- venovali sme sa pozorovaniu a vnímaniu vlastného tela a spájali s dokresľovaním postavy,
- rozvíjali sme vizuomotorickú koordináciu - pohyb oko – ruka,
- precvičovali sme zrakové, hmatové a sluchové vnímanie prostredníctvom hier („Hmatová krabica“, „Čo sa zmenilo?“, „Šepkanie“, „Čo chýba“, „Psík Bobík“ atď.),
- nacvičovali sme správnu artikuláciu pomocou obrázkov, interpretovaním obsahu rozprávky pomocou maňušiek, opisom predmetov ústne, riešením problému pomocou hračiek (hádky),
- viedli sme rozhovory na rôzne témy: „slušné správanie“, „kniha, priateľ človeka“, „správanie sa v prírode“ atď.,
- pozornosť som venovala čítaniu básní, rozprávok, prezeraniu ilustrácií,

- učili sme sa básne, riekanky a vyčítanky podľa ročných období (s PSS Zuzanou T. sme naďalej pravidelne trénovali správne pomenovanie obrázkov v knižke,
- pozornosť sme venovali aj čítaniu básni, rozprávok a prezeraniu ilustrácií,
- štyri PSS naďalej precvičovali písanie do zošitov podľa predlohy, počítali jednoduchšie matematické príklady,
- s tromi PSS sme precvičovali slovnú zásobu z anglického jazyka,
- počas vychádzok sme pozorovali zmeny v prírode, spoznávali rastliny, zvieratá a zároveň dbali na ochranu prírody,
- sledovali sme dopravný ruch na miestnej komunikácii a opakovali pravidlá cestnej premávky,
- podieľali sme sa na výzdobe oddelenia,
- zameriavali sme sa aj na práce s plastelínou, textilom a prírodným materiálom,
- osobitnou formou činnosti PSS bola spontánna kresba, v ktorej sa odzrkadľoval stupeň ich intelektuálneho rozvoja,
- vymaľovávali sme predkreslené a čmárali pastelkami,
- dve PSS pomáhali na svojom oddelení (utieranie prachu, odkladanie hračiek, prestieranie a upratovanie stolov po obede),
- upratovali sme okolie zariadenia,
- zhotovovali sme výtvarné práce podľa ročných období,
- PSS vyrábali hračky z rôznych prírodných materiálov,
- zhotovovali sme šarkana z farebného papiera,
- navliekali sme koráliky na špajdle,
- nacvičovali sme piesne podľa ročných období,
- spievali sme piesne podľa výberu PSS,
- nacvičovali sme základné prvky hry na telo,
- rytmizovali sme slová –zvolávanie mien,
- precvičovali sme rytmus vytlieskavaním.

Nákupy podľa individuálnych potrieb PSS:

- navyšovanie kreditu osobného mobilného telefónu PSS na miestnej pošte

Spoločenské aktivity PSS:

- športovo-zábavný deň v areáli DSS,
- diskotéky,

- vystúpenie folkového speváka (Alan Mikušek),
- divadelné predstavenie v kultúrnom dome,
- mikulášske posedenie s diskotékou,
- vystúpenie žiakov Základnej školy v Smrdákoch s vianočným pásmom

Pozornosť sme venovali aj duševnej hygiene (psychostimulácia, relaxácia).

PSS počas hier komunikovali, spolupracovali a spoločne tvorili, čo vplývalo na rozvoj sociomotoriky.

Umožnili PSS odreagovanie, príjemné uvoľnenie, radosť a spokojnosť, zmysluplné zamestnanie. Každú činnosť sme ukončili relaxáciou, počúvaním hudby.

Aktivity sa vyznačovali spontánnosťou, prirodzenosťou, hrovou atmosférou a zábavným charakterom.

V hodnotenom období bola zároveň podľa pokynov vedúcich pracovníkov realizovaná spolupráca na všetkých činnostiach vyplývajúcich z potrieb zariadenia.

Spracovala: Antónia Slováková

Vyhodnotenie psychomotorických aktivít 5. oddelenia za rok 2017

Časové vymedzenie v prvom polroku 2017:

- psychomotorické aktivity na 5. oddelení prebiehali denne v dopoludňajších hodinách v čase od 8:00 hod do 12:00 hod, aj za prítomnosti PSS 1. oddelenia podľa stanoveného harmonogramu

Priestorové vymedzenie:

- spoločenské priestory 5. oddelenia, iné priestory zariadenia (schodište, jedáleň), okolie zariadenia, telocvičňa, areál príľahlého parku, multisenzorická miestnosť

Hlavný cieľ psychomotorických aktivít:

- zvýšenie kvality života PSS

Čiastkové ciele smerujúce k naplneniu hlavného cieľa:

- nácvik a upevňovanie sebaobslužných činností (osobná hygiena, obliekanie, obúvanie, správne stolovanie)

- nácvik a upevňovanie komunikačných a sociálnych zručností (verbálna a neverbálna komunikácia, vyjadrovanie svojich želaní a potrieb, kooperácia)
- nácvik a upevňovanie motorických a pohybových zručností (jemná motorika, hrubá motorika, hrubý úchop, nácvik správnej chôdze, nácvik samostatnej chôdze, koordinácia pohybov, orientácia v priestore)
- nácvik a upevňovanie pracovných zručností (úprava zariadenia, upratovanie oddelenia)
- podporovanie samostatnosti, posilňovanie sebadôvery, využitie motivácie pri činnostiach, sebarealizácia prostredníctvom hrových aktivít
- pomoc novým PSS pri začlenení sa do kolektívu, pri adaptácii na podmienky a režim zariadenia

Nácvik sebaobslužných činností:

- podporovanie a udržiavanie aktivity PSS pri obliekaní, vyzliekaní, obúvaní, vyzúvaní, zapínaní a odopínaní gombíkov a zipsov
- podpora samostatnosti pri osobnej hygiene – umývanie a utieranie rúk pred jedlom a po jedle, po príchode z vonku, po použití toalety, používanie vreckoviek, česanie, používanie krému
- správne stolovanie - jadenie s príborom, používanie prestierania, udržiavanie čistoty pri jedle

Činnosti zamerané na oblasť hrubej motoriky:

- pobyt vonku, vychádzky do parku a blízkeho okolia
- prechádzky aj s imobilnými PSS, prevažne v areáli zariadenia a rozsiahleho parku
- precvičovanie samostatnej chôdze, s pomocou, do schodov, chôdze po nerovnom teréne
- napodobňovanie jednoduchých pohybov, postojov a polôh
- nácvik jednoduchých hudobno – pohybových hier
- tanec, jednoduché tanečné prvky pri hudbe, jednoduché pohybové aktivity s riekankami
- manipulácia s rôznymi predmetmi a pomôckami (rukami, nohami, podávanie, gúľanie, odrážanie, hádzanie, chytanie)

Činnosti zamerané na oblasť jemnej motoriky:

- krčenie, skladanie, trhanie a lepenie papiera
- práca s rôznymi druhmi papiera (farebné, tvrdé, krepové)
- práca s plastelínou, miesenie, stláčanie
- vkladanie a ukladanie korálikov a rôznych drobných predmetov do otvorov
- stavanie a ukladanie kociek, hra s legom

- čmáranie, kreslenie, vyfarbovanie, vystrihovanie, obkresľovanie
- používanie temperových farieb, ceruziek, fixiek
- kreslenie prstovými farbami podľa predlohy, na rôzne témy, na rôzne druhy papiera
- obtláčanie temperových a plagátových farieb špongiou, vrchnákom, korkom, vatovou tyčinkou
- nácvik hrubého úchopu (správny úchop predmetu a ceruzy) – dlaňový úchop, pinzetový úchop, dlaňový úchop s palcom hore alebo dole
- tréning koordinácie oko- ruka
- vyšívanie so Sewing Card na predlohy
- výroba masiek na karneval, Valentínskych srdiec, zimných rukavíc, jarných kvetín a stromov

Činnosti zamerané na oblasť pracovnej terapie :

- zametanie areálu zariadenia, trhanie buriny, udržiavanie poriadku a čistoty na oddelení

Činnosti zamerané na podporu zmyslového vnímania a kognitívnych funkcií:

- navliekanie korálikov a krúžkov, navliekanie šnúrok do drevenej dosky, triedenie korálikov podľa veľkostí, prikladanie rovnakých farieb a predmetov, skúmanie rôznorodosti povrchov predmetov
- skladanie puzzle z rôznych materiálov (drevené, penové, papierové) a rôzneho počtu častí (2-100), ukladanie postrihaných obrázkov
- opakovanie riekaniek, počúvanie a spev detských piesní, hudobno – pohybové hry, počúvanie obľúbeného CD u jednej PSS (CD od matky), počúvanie čítaných rozprávok
- ukladanie rôznych predmetov podľa inštrukcie (podľa tvarov, farieb, veľkostí), vkladanie geometrických tvarov do otvorov
- hranie spoločenských hier

Cieľom psychomotorických aktivít bolo uspokojovanie potrieb PSS, ich udržiavanie v aktivite, utvrdzovanie a opakovanie už naučených zručností a schopností, podpora individuálnych záujmov, získavanie nových skúseností, efektívne využívanie voľného času ako prevencia voči nežiaducemu správaniu sa a upadaniu do nezájmu. PSS sa do činností zapájali dobrovoľne, s prihliadnutím na ich špeciálne osobitosti a možnosti (niektoré pri činnostiach vydržali len krátky čas, iné potrebovali častejšie striedať činnosti, príp. potrebovali stereotypné aktivity). Niektoré PSS boli samostatné, iné potrebovali neustálu pomoc terapeutky.

Časové vymedzenie v druhom polroku 2017:

- psychomotorické aktivity na 5. oddelení prebiehali denne v dopoludňajších hodinách v čase od 8:00 hod do 12:00 hod, od 18.9.2017 od 8:30 hod do 9:35 hod, vo štvrtok a piatok aj v čase od 11:25 hod do 12:00 hod. Aktivity prebiehali aj za prítomnosti PSS 1. oddelenia podľa stanoveného harmonogramu.

Priestorové vymedzenie:

- spoločenské priestory 5. oddelenia, iné priestory zariadenia (schodište, jedáleň), okolie zariadenia, telocvičňa, areál príľahlého parku, multisenzorická miestnosť, jedáleň 2. oddelenia.

Hlavný cieľ psychomotorických aktivít:

- zvýšenie kvality života PSS

Čiastkové ciele smerujúce k naplneniu hlavného cieľa:

- nácvik a upevňovanie sebaobslužných činností (osobná hygiena, obliekanie, obúvanie, správne stolovanie),
- nácvik a upevňovanie komunikačných a sociálnych zručností (verbálna a neverbálna komunikácia, vyjadrovanie svojich želaní, potrieb, pocitov),
- nácvik a upevňovanie motorických a pohybových zručností (jemná motorika, hrubá motorika, hrubý úchop, nácvik správnej chôdze, nácvik samostatnej chôdze, koordinácia pohybov, orientácia v priestore),
- nácvik a upevňovanie pracovných zručností (úprava zariadenia, upratovanie oddelenia),
- podporovanie samostatnosti, posilňovanie sebadôvery, využitie motivácie pri činnostiach, sebarealizácia prostredníctvom hrových aktivít.

Nácvik sebaobslužných činností:

- podporovanie a udržiavanie aktivity PSS pri obliekaní, vyzliekaní, obúvaní, vyzúvaní, zapínaní a odopínaní gombíkov a zipsov,
- podpora samostatnosti pri osobnej hygiene – umývanie a utieranie rúk pred jedlom a po jedle, po príchode z vonku, po použití toalety, používanie vreckoviek, česanie, používanie krému,
- správne stolovanie - jadenie s príborom, používanie prestierania, udržiavanie čistoty pri jedle.

Činnosti zamerané na oblasť hrubej motoriky:

- pobyt vonku, vychádzky do parku a blízkeho okolia,
- prechádzky aj s imobilnými PSS, prevažne v areáli zariadenia a rozsiahleho parku,

- precvičovanie samostatnej chôdze, s pomocou, do schodov, chôdze po nerovnom teréne,
- napodobňovanie jednoduchých pohybov, postojov a polôh,
- nácvik jednoduchých hudobno – pohybových hier,
- tanec, jednoduché tanečné prvky pri hudbe, jednoduché pohybové aktivity s riekankami,
- manipulácia s rôznymi predmetmi a pomôckami (rukami, nohami, podávanie, gúľanie, odrážanie, hádzanie, chytanie).

Činnosti zamerané na oblasť jemnej motoriky:

- krčenie, skladanie, trhanie a lepenie papiera,
- práca s rôznymi druhmi papiera (farebné, tvrdé, krepové),
- práca s plastelínou, kinetickým pieskom, miesenie, stláčanie,
- vkladanie a ukladanie korálikov a rôznych drobných predmetov do otvorov
- stavanie a ukladanie kociek, hra s legom,
- čmáranie, kreslenie, vyfarbovanie, vystrihovanie, obkresľovanie,
- používanie temperových farieb, ceruziek, fixiek, voskových farieb,
- kreslenie prstovými farbami podľa predlohy, na rôzne témy, na rôzne druhy papiera,
- obtláčanie temperových a plagátových farieb špongiou, vrchnákom, korkom, vatovou tyčinkou,
- nácvik hrubého úchopu (správny úchop predmetu a ceruzy) – dlaňový úchop, pinzetový úchop, dlaňový úchop s palcom hore alebo dole,
- tréning koordinácie oko-ruka,
- vyšívanie so Sewing Card na predlohy,
- vyšívanie na tvrdý papier podľa predkreslenej predlohy, obšívanie vianočných výzdob, ktoré slúžili na výzdobu oddelení,
- výroba jesennej a zimnej dekorácie, vianočných pozdravov.

Činnosti zamerané na oblasť pracovnej terapie a sociálnej rehabilitácie:

- zametanie areálu zariadenia, trhanie buriny, udržiavanie poriadku a čistoty na oddelení,
- nákup oblečenia a topánok podľa potrieb PSS v Senici.

Činnosti zamerané na podporu zmyslového vnímania, pozitívneho prežívania a kognitívnych funkcií:

- navliekanie korálikov a krúžkov, navliekanie šnúrok do drevenej dosky, triedenie korálikov podľa veľkostí, prikladanie rovnakých farieb a predmetov, skúmanie rôznorodosti povrchov predmetov,

- skladanie puzzle z rôznych materiálov (drevené, penové, papierové) a rôzneho počtu častí (2-100), ukladanie postrihaných obrázkov,
- opakovanie riekaniek, počúvanie a spev detských piesní, hudobno - pohybové hry, počúvanie obľúbeného CD u jednej PSS (CD od matky), počúvanie čítaných rozprávok,
- ukladanie rôznych predmetov podľa inštrukcie (podľa tvarov, farieb, veľkostí), vkladanie geometrických tvarov do otvorov, hranie spoločenských hier,
 - dotykové aktivity, pri ktorých sa rešpektoval osobný priestor každej PSS. Dotyky vytvárali kladné a priateľské citové väzby medzi PSS.

Cieľom psychomotorických aktivít bolo uspokojovanie potrieb PSS, ich udržiavanie v aktivite, utvrdzovanie a opakovanie už naučených zručností a schopností, podpora individuálnych záujmov, získavanie nových skúseností, efektívne využívanie voľného času ako prevencia voči nežiaducemu správaniu sa a upadaniu do nezájmu. PSS sa do činností zapájali dobrovoľne, s prihliadnutím na ich špeciálne osobitosti a možnosti (niektoré pri činnostiach vydržali len krátky čas, iné potrebovali častejšie striedať činnosti, príp. potrebovali stereotypné aktivity). Niektoré PSS boli samostatné, iné potrebovali neustálu pomoc terapeutky. V hodnotenom období bola zároveň podľa pokynov vedúcich pracovníkov realizovaná spolupráca na všetkých činnostiach, vyplývajúcich z potrieb zariadenia.

Spracovala :Mgr. Jana Holodňáková

Vyhodnotenie psychomotorických aktivít 6. oddelenia za rok 2017

Psychomotorické aktivity na 6. oddelení za obdobie **prvého polroka 2017** neboli zrealizované pre dlhodobú práceneschopnosť a neskôr odchod terapeutky na materskú dovolenku. Pre nedostatok zamestnancov na Oddelení terapií, výchovy a sociálnej rehabilitácie nikto chýbajúcu terapeutku nezastupoval.

Sebaobslužné činnosti, záujmové a voľnočasové aktivity s PSS zastrešoval personál oddelenia zdravotnej starostlivosti v súlade s plánom PMA.

Časové vymedzenie v druhom polroku 2017 :

Psychomotorické aktivity boli na 6. oddelení opäť realizované od 01. 08. 2017 po nástupe novej sociálnej pracovníčky. Po adaptačnej dobe začala pracovať s PSS podľa plánov a harmonogramu činnosti na rok 2017. PMA prebiehali v čase od 8,30 do 12,00 hodiny.

Priestorové vymedzenie :

jedálenské priestory 6. oddelenia, areál priľahlého parku, obec Rohov a okolie, sála kaštieľa. Psychomotorických aktivít sa zúčastňovali aj PSS z 1 oddelenia v dopoludňajších hodinách podľa stanoveného harmonogramu.

Aktivity na oddelení č. 6 boli zamerané na sociálnu rehabilitáciu, ktorá zahŕňala :

- tréning sebaobsluhy,
- rozvoj jemnej motoriky,
- rozvoj hrubej motoriky,
- orientáciu v priestore,
- tréning rovnováhy,
- zlepšenie komunikácie,
- udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov,
- podporu kognitívnych schopností,
- spoločenské aktivity.

Sebaobsluha

- obliekanie odevov, obúvanie topánok a zapínanie zipsov, v nácviku u PSS treba pokračovať,
- oboznámenie sa s vedomosťami, aký odev a obuv sú vhodné na dané ročné obdobie,
- dodržiavanie hygieny (použitie toalety a toaletných pomôcok, riadne umývanie zubov pri rannej hygiene a dodržiavanie samostatnosti pri použití toalety a hygieny pred a po jedle, po príchode z vychádzky..),
- dodržiavanie správneho stolovania PSS a dodržiavanie hygienických zásad pri stravovaní (umytie rúk pred jedlom, po jedle, používanie hygienických pomôcok – servítky, podbradníky).

Jemná motorika

- skladanie puzzle,
- navliekanie korálikov (na špagát, na silón, na šnútku),
- vyrábanie náramkov pomocou gumičiek,
- vyšívanie na papier a látku, (predpripravené tvary na rôznu tematiku – jesenná

výzdoba, vianočná výzdoba...),

- strihanie papiera a látky, (po predkreslenej čiare – vianočné pozdravy, výzdoba na oddelenie..),
- lepenie (papier, prírodný materiál),
- vyfarbovanie maľovaniek. (antistresové, mandaly).

Hrubá motorika

- vychádzky (po dedine, v rámci areálu),
- loptové hry (trénovanie hádzania a chytania lopty a lietajúceho taniera),
- jednoduché precvičenie jednotlivých častí tela (strečing),
- kúpanie v bazéne,
- trénovanie chôdze po schodoch.

Komunikácia

- slovná zásoba a tvorenie jednoduchých viet (pri všetkých aktivitách),
- reprodukcia textu prostredníctvom pracovných listov (rozoberanie textových ukážok),
- čítanie kníh a časopisov,
- učenie básní (Mikuláš, Vianoce...).

Pracovné návyky

- udržiavanie poriadku a čistoty nielen na oddelení ale i v okolí DSS,
- hrabanie lístia, zametanie popadaných plodov (na jeseň),
- zametanie chodníkov, hrabanie sena, zbieranie odpadkov a vytrhávanie buriny.

Podpora kognitívnych schopností

- skladanie puzzle,
- pexeso,
- čítanie kníh,
- vypracovávanie pracovných listov (práca s ukážkami, čítanie textu, odpovedanie na otázky),
- počítanie príkladov,
- písanie jednoduchých viet.

Sociálna rehabilitácia

Súčasťou sociálnej rehabilitácie bol nákup s PSS podľa ich individuálnych potrieb - navyšovanie kreditu osobného mobilného telefónu PSS v miestnej predajni.

Spoločenské aktivity

- diskotéky,

- divadelné predstavenie v kultúrnom dome,
- mikulášske posedenie s diskotékou v kultúrnom dome,
- vystúpenie žiakov Základnej školy v Smrdákoch s vianočným pásmom,
- športový deň v areáli DSS,
- spevácke vystúpenie folkového speváka Alana Mikuška.

Spracovala: Mgr. Veronika Danielová

Vyhodnotenie psychomotorických aktivít 7. oddelenia za rok 2017

Časové vymedzenie v prvom polroku 2017:

Psychomotorické aktivity v prvom polroku 2017 prebiehali v oddelení č.7 denne v čase od 8:00 do 9:30 hod. Do tohto programu boli zapojené všetky PSS oddelenia.

Priestorové vymedzenie:

Aktivity sa uskutočňovali v priestoroch 7. Oddelenia a v areáli domova a jeho okolí podľa týždenného a denného plánu.

- zohľadňovali sa individuálne schopnosti a vekové kategórie PSS,
- sledovali sme psychomotorický rozvoj PSS po stránke psychickej, fyzickej a sociálnej,
- pracovali sme podľa vopred zostavených plánov psychomotorických aktivít.

Psychomotorické aktivity boli zamerané na oblasť:

- neuromotoriky,
- senzomotoriky,
- psychomotoriky,
- sociomotoriky,

Zameriavali sme sa na tieto úlohy:

- viesť PSS k pohybovej aktivite, najmä na čerstvom vzduchu,
- utvárať návyky správneho držania tela, správnej chôdze,
- zdokonaľovať nervovú a svalovú koordináciu, odstraňovať zlozvyky,
- rozvíjať zmyslové analyzátory formou hier,

- učiť klientky dodržiavať zásady denného režimu,
- viesť k čistote, poriadku a sebaobsluhe,
- podporovať nadväzovanie sociálnych kontaktov,
- rozvíjať motorickú zručnosť.

Dbali sme na správnu motiváciu, usmerňovanie a kontrolu počas rôznych druhov činností.

Pri činnostiach sme používali didaktické hry, ktoré rozvíjajú pozorovacie schopnosti PSS, predstavivosť, obrazotvornosť, koncentráciu a pamäť.

Volili sme zásadu multisenzorického prístupu - aby bolo zapojených čím viac zmyslov.

Denne sme trénovali **sebaobslužné** činnosti (obliekanie, obúvanie, umývanie rúk) so všetkými PSS podľa ich individuálnych schopností. Väčšina PSS vykonávala tieto činnosti len s pomocou.

Hrubú motoriku sme precvičovali nasledovnými aktivitami:

- pohybové hry v telocvični za nepriaznivého počasia,
- pohybové hry na ihrisku za priaznivého počasia,
- relaxačné cvičenia,
- vychádzky.

Jemnú motoriku sme trénovali pomocou týchto aktivít:

- čmáranie na papier,
- trhanie a krčenie papiera,
- navliekanie korálikov,
- zbieranie kamienkov, kvetov,
- modelovanie z plastelíny
- vymaľovanie a čmáranie pastelkami,
- otváranie a zatváranie zásuviek, dverí,
- vkladanie predmetov do otvorov.

Počas psychomotorických činností sme rešpektovali presne stanovené herné zásady. S PSS sme pravidelne chodievali na vychádzky do okolia .

PSS boli počas činnosti verbálne a názorne usmerňované terapeutkou.

Hmatom sme rozoznávali tvrdosť a mäkkosť predmetov.

Rozvíjali sme priestorovú orientáciu (hore, dole, blízko, ďaleko).

Dbali sme na rozvíjanie slovnej zásoby a stimuláciu reči (konkrétne predmety – obrázky – slovné inštrukcie).

Učili sme sa rôzne riekanky, vyčítanky a básničky (podľa aktuálnych ročných období).

Pozornosť sme venovali aj pracovnej terapii (zametanie chodníkov, trhanie buriny).

Pochvalu za snahu pri vykonávaní týchto činností si aj naďalej zaslúži Gabriela K.

Prezerali sme obrázky v knižkách, časopisoch a snažili sa o ich správne pomenovanie. Hrali sme sa s rôznymi obrázkami, hračkami, skladačkami, pexesom.

Osobitnú pozornosť sme venovali aj duševnej hygiene (relaxácia, psychostimulácia).

Snažili sme sa, aby naplánované činnosti boli zaujímavé a príťažlivé, aby prinášali PSS radosť a uspokojenie.

Časové vymedzenie v druhom polroku 2017:

Psychomotorické aktivity prebiehali denne v čase od 8:00 do 9:30 hod. Zúčastňovali sa ich aj klientky 1. oddelenia podľa stanoveného harmonogramu.

Priestorové vymedzenie:

Aktivity sa uskutočňovali v priestoroch 7. oddelenia a v areáli domova. Pracovali sme podľa plánov psychomotorických aktivít.

Zohľadňovali sa individuálne schopnosti a vekové kategórie klientok. Sledovali sme psychomotorický rozvoj klientok po stránke psychickej, fyzickej a sociálnej.

Psychomotorické aktivity boli zamerané na oblasť:

- senzomotoriky,
- sociomotoriky,
- psychomotoriky,
- neuromotoriky.

Cieľom psychomotorických aktivít bolo:

- rozvíjať motorickú zručnosť,
- rozvíjať zmyslové analyzátory formou hier,
- podporovať nadväzovanie sociálnych kontaktov,
- viesť klientky k pohybovej aktivite, najmä na čerstvom vzduchu,
- učiť klientky dodržiavať zásady denného režimu,
- viesť k čistote, poriadku a sebaobsluže,
- utvárať návyky správneho držania tela, správnej chôdze,
- zdokonaľovať nervovú a svalovú koordináciu, odstraňovať zlozvyky.

Pri činnostiach sme používali didaktické hry, ktoré rozvíjajú pozorovacie schopnosti klientok, predstavivosť, obrazotvornosť, koncentráciu a pamäť.

Dbali sme aj naďalej na správnu motiváciu, usmerňovanie a kontrolu počas rôznych druhov činností.

Denne sme trénovali sebaobslužné činnosti (obliekanie, obúvanie, umývanie rúk) so všetkými klientkami podľa ich individuálnych schopností. Väčšina klientok vykonávala tieto činnosti len s pomocou.

Jemnú motoriku sme trénovali pomocou týchto aktivít:

- ukladanie hračiek na miesto,
- práca s prírodným materiálom,
- správne uchopenie ceruzky,
- čmáranie na papier,
- vkladanie predmetov do otvorov,
- navliekanie korálikov,
- trhanie a krčenie papiera,
- navliekanie šnúrk do drevenej topánky,
- otváranie a zatváranie zásuviek a dverí,
- čmáranie na chodník,
- zažínanie a zhasínanie svetla,
- zber kvetov,
- triedenie kociek podľa farieb,
- kreslenie farebnými ceruzkami,
- listovanie v leporele, časopise,
- pečiatkovanie a rozfúkavanie farieb,
- práca s plastelínou,
- vyfarbovanie predkresleného,
- stavanie hradu z farebných kociek,
- práca so zvukovými hračkami,
- prstomaľba,
- hra s loptou (držanie lopty, podávanie, kotúľanie, chytanie, hádzanie).

Hrubú motoriku sme precvičovali nasledovnými aktivitami:

- chôdza po rovnom a členitom teréne –rôzne tempo,
- chôdza po schodoch - s pomocou,

- chôdza v kruhu, dvojice, trojice,
- prekračovanie prekážok,
- chôdza – beh (pomalý, rýchly),
- skoky z podložky,
- hudobno- pohybové hry,
- chôdza po penových kvádroch,
- ťahanie hračiek,
- vychádzky.

Učili sme sa rôzne riekanky, vyčítanky a básničky (podľa aktuálnych ročných období).

Rozvíjali sme priestorovú orientáciu (hore, dole, blízko, ďaleko). Hmatom sme rozoznávali tvrdosť a mäkkosť predmetov.

Dbali sme na rozvíjanie slovnej zásoby a stimuláciu reči (konkrétne predmety – obrázky – slovné inštrukcie).

Pozornosť sme venovali aj pracovnej terapii :

- trhanie buriny,
- zametanie chodníkov,

Pochvalu za snahu pri vykonávaní týchto činností si zaslúži aj naďalej Gabriela K.

V rámci komunikácie sme sa zameriavali na tieto úlohy:

- správne pomenovanie, nadviazanie neverbálnej komunikácie,
- prezeranie obrázkov v knižkách, časopisoch – ich
- reprodukcia rozprávok,
- učenie riekaniek, vyčítaniek – vytlieskavaním,
- spev piesní,
- nadviazanie očného kontaktu,
- nadviazanie rečového kontaktu,
- tvorenie slov a viet – jednoduché.

Počas činností sme rešpektovali presne stanovené herné zásady. Osobitnú pozornosť sme venovali aj duševnej hygiene (relaxácia, psychostimulácia). Každú činnosť sme ukončili relaxáciou, počúvaním hudby. S klientkami sme pravidelne chodievali na vychádzky do okolia .

Spracovala: Antónia Slováková

Vyhodnotenie stimulačných aktivít 8. oddelenia za rok 2017

Časový rámec v prvom polroku 2017:

Pracovné dni v čase od 09.45 hod. do 10.45. hod.

Priestorové zabezpečenie:

- spoločenské priestory 8. oddelenia,
- priestory priľahlého parku a blízke okolie DSS,
- multisenzorická miestnosť.

Cieľ:

- zvýšenie kvality života ťažko mentálne postihnutých prijímateľov sociálnej služby (ďalej len PSS)

Obsah:

- hrové aktivity smerujúce k precvičovaniu jemnej a hrubej motoriky,
- pobyt vonku, prechádzky,
- aktivity využívajúce prvky muzikoterapie, dramatoterapie, psychomotorickej terapie, taktilnej terapie.

Forma:

- **Individuálna forma práce s PSS**

Preferovanie tejto formy práce vytvára dostatok príležitostí pre vzájomné spoznávanie sa a tvorí základy pre vybudovanie kvalitatívne hodnotnejšieho vzťahu založenom na dôvere. Zároveň umožňuje terapeutovi reagovať adekvátnym spôsobom v akejkoľvek situácii a citlivejšie naplňať potreby PSS.

- **Skupinová forma práce**

Túto formu práce terapeut využíval predovšetkým pri aplikácii foriem muzikoterapie a dramatoterapie. Hlavným cieľom bolo vytvoriť príjemnú, radostnú a uvoľnenú atmosféru a podľa možnosti zaujať všetkých členov skupiny. Prostredníctvom týchto aktivít menil stereotýpiu skupinovej dynamiky. Táto forma práce sa javila ako efektívna a medzi opäť mimoriadne obľúbená.

Metódy:

- stimulácia senzomotorických schopností,

- stimulácia psychomotorických schopností,
- stimulácia kognitívnych schopností,
- stimulácia sociálnych zručností.

Konkrétne stimulačné aktivity:

- čítanie z rozprávkovej knižky,
- počúvanie piesní,
- dotýkanie sa penovou loptičkou tela PSS ,
- dotýkanie sa predmetov, stimulácia PSS k úchopu,
- pohybovanie predmetov jasných farieb v úrovni očí PSS (stimulácia zrakového vnímania, pohyb očami, otáčanie hlavou),
- improvizované hry s využitím rečňovaniiek,
- vyfukovanie bublín z bublifuku, sledovanie bublín,
- v jarnom období pobyt vonku – prechádzky do okolia a parku zariadenia.

Vyššie uvedené stimulačné aktivity sa u PSS stretali s pozitívnymi reakciami a pozitívnu spätnou väzbou – očný kontakt, úsmev na tvári – až smiech, zmena pohybu tela a hlasité pokrikovanie neartikulovaných zvukov. PSS sa tešili z každého príchodu terapeuta na oddelenie a každý očakával, že to bude práve on, s ktorým bude pracovať alebo, ktorý pôjde von. Spojitosťou medzi príchodom terapeuta na oddelenie a pozitívnu zmenou u PSS sme sa opäť utvrdili v tom, že i najťažšie postihnutý jedinec je schopný preukazovať isté zmeny v správaní a existuje u neho proces učenia.

Multisenzorická miestnosť:

V rámci individuálneho prístupu k PSS boli v multisenzorickej miestnosti využívané všetky nainštalované zariadenia. Dôsledne boli zvažované fyziologické a psychomotorické osobitosti PSS, aby jednotlivé činnosti smerovali k naplneniu cieľa a neboli pre PSS frustrujúce ale prinášali mu radosť. Aktivity počas terapií v multisenzorickej miestnosti prebiehali v príjemnej atmosfére s cieľom stimulovania zmyslového vnímania a zvyšovania kvality života ťažko postihnutých PSS. PSS tu mali možnosť zrelaxovať, uvoľniť sa, zažiť príjemné chvíle a príležitosť užiť si prostredie vlastným tempom. I napriek tomu, že nevedeli vyjadriť svoje pocity verbálne, na ich tvárach bola vždy vidieť spokojnosť, dobrá nálada, pohoda a zrelaxovanie.

Aktivity, ktoré boli realizované s PSS počas uplynulého obdobia, boli stanovené v súlade s hlavným cieľom stimulačných aktivít, zvýšiť kvalitu života ťažko postihnutých PSS.

Časový rámec v druhom polroku 2017:

V druhom polroku 2017 prebiehali stimulačné aktivity na 8. oddelení v čase od 9.50 hod. do 10.45 hod.

Priestorové zabezpečenie:

- priestory 8. oddelenia,
- priľahlý park a blízke okolie DSS,
- multisenzorická miestnosť.

Cieľ:

- zvýšenie kvality života ťažko mentálne postihnutých PSS

Obsah:

- využívajúce prvky dramaterapie, muzikoterapie, psychomotorickej terapie, aktivity taktilnej terapie.
- hrové aktivity,
- prechádzky,

Konkrétne stimulačné aktivity:

Pri práci s PSS počas stimulačných aktivít, k základným prostriedkom využívaným k naplneniu cieľov patrila primeraná forma motivácie, pochvala, povzbudzovanie a neustále opakovanie.

PSS počas stimulačných aktivít:

- počúvali spev terapeutky a jednoduché detské piesne z CD prehrávača,
- pokúšali sa rozozvučať hudobné nástroje Orffovho inštrumentária,
- zabávali sa so zvukovými hračkami pri manipulácii s nimi (stláčali gombíky, ktoré spúšťali spev alebo rôzne melódie, otáčali kolieskom, ktoré vydávalo zvuk atď.)
- pozorne sledovali a počúvali terapeutku pri improvizovaných hrách s využitím rečňovaniek,
- zaujímavou činnosťou bola hra so šatkou na skrývačku, pri ktorej sa vždy veľmi bavili, podľa ich prejavu a mimiky bolo zrejmé, že sa im činnosť veľmi páčila,
- niektoré zvládli krčiť papier, žiadna papier nevedela potrhať,
- okrem jednej PSS, zvládali jemné dotyky penovou loptičkou po rôznych častiach tela,
- po rozcvičení a rozhýbaní prstov niektoré zvládli uchopiť podávaný predmet do rúk,
- na podnet terapeutky s primeraným verbálnym komentárom (pri pohybovaní predmetov v úrovni očí) sa snažili otáčať hlavu,

- sledovali ako na zem padajú vyfúknuté bubliny z bublifuku a hýbali rukami, akoby ich chceli chytiť, fúkať do bublifuku nevedela žiadna,
- počas pobytu vonku väčšinou trávili čas v okolí zariadenia pri prechádzkach, na nádvorí alebo v parku.

I v tomto polroku bola práca s PSS veľmi zaujímavá a povzbudzujúca. Pri každom príchode terapeutky na oddelenie, bola na ich tvárach vidieť radosť, dobrá nálada a spokojnosť. Niekedy tíško, inokedy s občasnými zvukovými prejavmi sa stávali vnímavými pozorovateľkami a poslucháčkami počas každej činnosti, ktorú sme sa snažili vykonávať. Ich oči žiarili od radosti, úsmevy na tvárach prezrádzali, že chcú pracovať, zabávať sa, počúvať hudbu, sledovať divadielko alebo len tak jednoducho relaxovať. Každý deň strávený v prítomnosti takto pozitívne naladených ľudí, i napriek ich ťažkému handicapu, povzbudí človeka do ďalšej práce s nimi. I teraz sme sa presvedčili o tom, že i ťažko postihnutý človek má radosť zo života, že je schopný preukazovať isté zmeny v správaní a existuje u neho proces učenia.

Multisenzorická miestnosť:

V rámci individuálneho prístupu k PSS boli v multisenzorickej miestnosti využívané všetky nainštalované zariadenia. Dôsledne boli zvažované fyziologické a psychomotorické osobitosti PSS, aby jednotlivé činnosti smerovali k naplneniu cieľa a neboli pre PSS frustrujúce ale prinášali mu radosť. Aktivity počas terapií v multisenzorickej miestnosti prebiehali v príjemnej atmosfére s cieľom stimulovania zmyslového vnímania a zvyšovania kvality života ťažko postihnutých ľudí. PSS tu mali možnosť zrelaxovať, uvoľniť sa, zažiť príjemné chvíle a príležitosť užiť si prostredie vlastným tempom. I napriek tomu, že nevedeli vyjadriť svoje pocity verbálne, na ich tvárach bola vždy vidieť spokojnosť, dobrá nálada, pohoda a zrelaxovanie.

Aktivity, ktoré boli realizované s PSS počas uplynulého obdobia, boli stanovené v súlade s hlavným cieľom stimulačných aktivít, zvýšiť kvalitu života ťažko postihnutých.

Spracovala: Mgr. Viera Rýšová

Vyhodnotenie činností a aktivít 9. oddelenia za rok 2017

V prvom polroku 2017 na 9. oddelení boli činnosti a aktivity PSS opäť zamerané na bežné denné činnosti, na ktorých sa podieľali podľa stanovených harmonogramov oddelenia. Túto činnosť zabezpečoval personál oddelenia zdravotnej starostlivosti - ošetrovatelky a opatrovatelky.

Pri bežných denných činnostiach PSS pod dohľadom zdravotného personálu pomáhali:

- pri upratovaní izieb - ušielali posteľe, upratovali osobné veci v skrinkách, vysávali, utierali prach, udržiavali celkový poriadok,
- pri upratovaní spoločných priestorov v chodbe - vysávali koberec a umývali dlažku,
- pri upratovaní sociálnych zariadení a kúpeľne - umývali toalety, umývadlá, vane, zrkadlá a dlažky, dbali na to, aby sa nezhromažďovala špinavá bielizeň v priestoroch kúpeľne, preto ju odvážali do pracovne,
- pri práci s bielizňou – vozili špinavú bielizeň do pracovne, čistú z pracovne a pomáhali pri ukladaní do šatníka,
- pri práci v kuchynke - zdravotnému personálu boli nápomocné pri vození stravy z kuchyne, pričom dbali na hygienické zásady pri jej prevážaní a na čistotu kárikiek, na ktorých stravu vozili, pred každým jedlom pripravili prestierania, tanier, príbory, misky, poháre, po jedle umývali riad, upratovali jedáleň,
- pri práci v parku – zametali chodníky, čistili záhony, vyvážali burinu a polievali kvety.

Počas prvého polroka sa PSS zúčastnili:

- sociálnych terapií, ktoré absolvovali denne podľa harmonogramu účasti, dopoludnia i popoludní pod vedením sociálnych terapeutiek,
- výletov a pobytov – Galanta, Bratislava, Pastuchov, Topoľníky, Senica, Dobrá Voda, Záhorie, Osuské
- kultúrno-spoločenských podujatí, rôznych vystúpení, voľno-časových a športových aktivít, nákupov v Senici, prechádzok do okolia atď.

Spracovala: Andrea Huťová

V období 2. polroka 2017 prebiehali psychomotorické aktivity na 9. oddelení podľa stanoveného harmonogramu činnosti platného pre rok 2017. Realizovali sa denne, pondelok až piatok, v čase 8.00 – 12.00 hod.

Priestorové vymedzenie:

Pre realizáciu psychomotorických aktivít boli využívané priestory 9. oddelenia, kuchynka 10. oddelenia, spoločenská miestnosť, areál parku a blízke okolie DSS.

Ciele:

- sociálna rehabilitácia,
- podpora v oblasti zručností a schopností,
- udržiavanie naučených a získaných zručností a schopností,
- vedenie k samostatnosti,
- podpora záujmov,
- aktivizácia,
- získanie nových informácií, zážitkov, pocitov,
- pozitívne využitie voľného času ako prevencia úpadku do nečinnosti.

Psychomotorické aktivity (ďalej PMA) v rámci 9. oddelenia mali individuálny aj skupinový charakter a odvíjali sa od potrieb jednotlivcov i celej skupiny. Obsahom PMA boli tak, ako v prvom polroku, opäť plánované i neplánované činnosti vyplývajúce z dennej potreby a aktivity týkajúce sa oblasti sebaobsluhy, pracovných návykov, sociálnych zručností, komunikácie, či spolupráce. Dôraz bol kladený na oblasť kognitívnu i motorickú. Rešpektované boli potreby PSS, ale i ich záujmy, preto boli realizované činnosti často výsledkom požiadavky PSS. Do skupinových aktivít 9. oddelenia sa zapájali podľa záujmu aj PSS z oddelenia č.1 a 10. Na základe spolupráce s ergoterapiou pracovali PSS na úprave areálu. V rámci sociálnej rehabilitácie sa zapájali do upratovania na oddelení, práce s bielizňou, práce v kuchynke, či nákupov. Podporovanou oblasťou práce s PSS bola i komunikácia osobná, telefonická, či listová. V oblasti sebaobsluhy sa denne podporovali zručnosti, schopnosti a dbalo sa na kultúru stolovania a stravovania. Vedenie k najvyššej možnej miere samostatnosti pri všetkých činnostiach bolo jedným z hlavných cieľov práce s PSS.

V hodnotenom období bola zároveň, podľa pokynov vedúcich pracovníkov, realizovaná spolupráca na všetkých činnostiach vyplývajúcich z potrieb zariadenia.

Prehľad realizovaných psychomotorických aktivít v 2. polroku 2017:

Oblasť sebaobsluhy:

- ranná toaleta,
- umývanie rúk pred jedlom/po jedle,
- obliekanie/vyzliekanie,
- obúvanie/vyzúvanie,
- viazanie šnúrok,
- zapínanie zipsov/gombíkov,
- používanie príbora,
- zvládnutie prestierania..

Oblasť pracovných návykov, pohybových schopností, motorických zručností:

- úprava postele,
- prezliekanie posteľnej bielizne,
- skladanie osobnej bielizne,
- pranie, sušenie a vešanie bielizne,
- zametanie,
- vysávanie,
- umývanie podlahy,
- utieranie prachu,
- umývanie políc/skriniek,
- umývanie kúpeľne/WC,
- umývanie riadu,
- umývanie stolov,
- umývanie kuchynskej linky,
- polievanie kvetov,
- vynášanie odpadkov,
- prestieranie a stolovanie,
- zametanie chodníkov prideleného úseku v rámci areálu DSS,
- vytrhávanie buriny v rámci areálu DSS,
- zbieranie popadaných konárov zo stromov v parku DSS,
- varenie čaju/kávy,
- pečenie koláčikov,

- príprava jednoduchého občerstvenia,
- pomoc pri upratovaní telocvične/spoločenskej miestnosti,
- pomoc pri práci s kostýmami,
- vychádzky,
- diskotéky v telocvični.

Oblasť kognitívnych schopností, sociálnych zručností a komunikácie:

- návšteva miestnych potravín spojených s nákupom,
- návšteva miestnej pošty spojená s nákupom a odoslaním pošty,
- tréningovanie vlastnoručného podpisu,
- písanie listov,
- výroba, podpísanie a odoslanie vianočného pozdravu,
- posedenie pri káve/čaji spojené s rozprávaním na rôzne témy,
- hry s rôznym zameraním,
- skladanie puzzle/magnetických obrázkov,
- práca s časopismi (čítanie, prezeranie obrázkov, vystrihovanie, lepenie...),
- odtlačovanie,
- kreslenie/maľovanie,
- lepenie,
- strihanie,
- vyšívanie,
- tvorba príspevkov do časopisu „Rohovské noviny“,
- výzdoba oddelenia a spoločenskej miestnosti,
- spev,
- tanec.

Spracovala: Bc. Silvia Štefková

Vyhodnotenie sociálnej rehabilitácie na 10. oddelení za rok 2017

V prvom polroku 2017 na 10. oddelení boli činnosti a aktivity PSS opäť zamerané na bežné denné činnosti, na ktorých sa podieľali podľa stanovených harmonogramov oddelenia.

Túto činnosť zabezpečoval personál oddelenia zdravotnej starostlivosti – ošetrovatel'ky a opatrovatel'ky.

Pri bežných denných činnostiach PSS pod dohľadom zdravotného personálu pomáhali:

- pri upratovaní izieb - ustielali posteľe, upratovali osobné veci v skrinkách, vysávali, utierali prach, umývali podlahu a udržiavali celkový poriadok,
- pri udržiavaní čistoty sociálnych zariadení a kúpeľne - umývali toalety vane umývadlá, sprchový kút, zrkadlá a dlážky,
- pri práci so špinavou bielizňou - dbali na to, aby sa nezhromažďovala špinavá bielizeň v priestoroch kúpeľne,
- pri práci s bielizňou - odvážali špinavú bielizeň do pracovne a čistú z pracovne, ktorú následne pomáhali ukladať do skríň na oddelení,
- pri práci v kuchynke – zdravotnému personálu boli nápomocné pri vození stravy z kuchyne, pričom dbali na hygienické zásady pri jej prevážaní ako i na čistotu kárickiek, v ktorých stravu vozili, pred každým jedlom pripravili prestierania, tanieri, príbory, misky, poháre, po jedle umývali riad, upratovali jedáleň,
- zúčastnili sa prípravy jednoduchého jedla, piekli koláčiky podľa jednoduchých receptov,
- pri prácach v parku – zametali chodníky, čistili záhony, priekopu, vyvážali burinu, polievali kvety a to všetko za dohľadu a usmernenia ergoterapeutky.

PSS pracovali podľa harmonogramu prác oddelenia, ktoré vždy po dohode s nimi, na každý týždeň zhotovila vedúca oddelenia.

Terapeutické aktivity spojené so sociálnou rehabilitáciou absolvovali PSS denne podľa harmonogramu účasti, dopoludnia i popoludní v rámci jednotlivých terapií pod vedením sociálnych terapeutiek.

Počas prvého polroka sa PSS zúčastnili: výletov a pobytov – Galanta, Bratislava, Pastuchov, Topoľníky, Senica, Dobrá Voda, Záhorie, Osuské, voľno-časových a športových aktivít, prechádzok v rámci zariadenia a okolia, kultúrno-spoločenských podujatí a vystúpení.

V druhom polroku 2017 na 10. oddelení boli činnosti a aktivity prijímateľiek sociálnej služby (ďalej len PSS) opäť zamerané na bežné denné činnosti, na ktorých sa podieľali podľa stanovených harmonogramov oddelenia. Túto činnosť zabezpečoval personál oddelenia zdravotnej starostlivosti – ošetrovatelky a opatrovatelky.

Pri bežných denných činnostiach PSS pod dohľadom zdravotného personálu pomáhali: pri upratovaní izieb - ušielali posteľe, upratovali osobné veci v skrinkách, vysávali, utierali prach, umývali podlahu a udržiavali celkový poriadok, pri udržiavaní čistoty sociálnych zariadení a kúpeľne - umývali toalety vane umývadlá, sprchový kút, zrkadlá a dlážky, pri práci so špinavou bielizňou - dbali na to, aby sa špinavá bielizeň nezhrmažďovala v priestoroch kúpeľne a odvážali ju do pracovne, privezenú čistú následne pomáhali ukladať do skríň na oddelení, pri práci v kuchynke – zdravotnému personálu boli nápomocné pri vození stravy z kuchyne, pričom dbali na hygienické zásady pri jej prevážaní ako i na čistotu kárickiek, v ktorých stravu vozili, pred každým jedlom pripravili prestierania, tanier, príbory, misky, poháre, po jedle umývali riad, upratovali jedáleň, v rámci nácviku zručností pri varení pripravovali jednoduché jedlá, piekli koláčiky podľa jednoduchých receptov, varili džem z ovocia, ktoré nazbierali v areáli zariadenia, pripravovali kávu a čaj, pri prácach v parku – zametali chodníky, čistili záhony, vyvážali burinu, polievali kvety a to všetko za dohľadu a usmernenia ergoterapeutky.

PSS pracovali podľa harmonogramu prác oddelenia, ktorý po vzájomnej dohode na každý týždeň zhotovila vedúca oddelenia. Terapeutické aktivity spojené so sociálnou rehabilitáciou absolvovali podľa záujmu na jednotlivých terapiách pod vedením sociálnych terapeutiek.

Počas druhého polroka sa PSS zúčastnili: výletov, pobytov, turistiky – Bojnice, Zuberec, voľno-časových a športových aktivít spojených s opekaním – Bojková, kultúrno spoločenských podujatí a vystúpení – v Sološnici, v Holíči, v Senici na firemnom večierku spoločnosti „101 Drogérie“, vystúpenia speváka A. Mikuška a divadielka „Portál“, ktorí navštívili zariadenie, na privítaní Mikuláša, ktorý na nich nezabudol a tiež navštívil zariadenie, benefičných koncertov v Senici, v Skalici a Šaštíne, prechádzok v areáli zariadenia a jeho okolia, športových aktivít v zariadení .

V rámci sociálnej rehabilitácie sa PSS zúčastnili: nákupov v Senici (odev, obuv, drogéria atď.) a v Rohove (navýšenie kreditu mobil. telefónu), posedenia v kaviarni alebo cukrárni v Senici, odosielania poštových zásielok svojim blízkym, na pošte v Rohove,

účasť na voľbách predsedu a poslancov TTsK v miestnom kultúrnom dome, činností vyplývajúcich z potrieb zariadenia (pomoc pri sťahovaní vecí a PSS z jednotlivých oddelení počas všetkých rekonštrukcií v zariadení).

Spracovala: Mgr. Viera Rýšová

ČASŤ D : FOTODOKUMENTÁCIA

Návšteva ZOO v Bratislave

Účast' PSS na firemnej akcii spoločnosti ADIENT v Bratislave

Kultúrny program pre rodičov PSS

Záhradná oslava

Maškarný ples v zariadení

Varenie džemu

Realizácia projektu : Agroturistika pod Roháčmi 2017

Tretí deň – pešia túra do Múzea Oravskej dediny

Čučoriedkové hody ☺

Chorvátsko – Promajna 2017

Pút' za vierou – Litmanová, Pieniny 2017

